5106

LK

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

mokslas menas literatūra

DRAUGAS

ANTROJI DALIS / 1972 METAI

BALANDŽIO MĖNESIO 29 D. / APRIL 29, 1972

PART TWO NR. 101 (17)

Šiame numery

PINIGĄ SKIRTI DABARČIAI IR IEŠKOTI VADOVŲ ATEIČIAI.
JURGIS JANKUS RAŠO APIE DAIL. ALFONSĄ DARGĮ IR JO PARODĄ PITTSFORDE.
VIKTORIJA SKRUPSKELYTĖ APIE ALFONSO NYKOS - NILIŪNO KŪRYBĄ.
IŠ ALFONSO NYKOS - NILIŪNO NAUJAUSIOS POEZIJOS.
ŠV. JURGIS TARP ISTORIJOS IR LEGENDŲ.
PROFESIONALAUS MENO PASIGENDANT.
VAKARAS SU IŠEIVIJOS POETAIS, ANTOLOGIJĄ "LIETUVIŲ POEZIJA IŠEIVIJOJE 1945 - 1971" PRISTATANT
NAUJI LEIDINIAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA
AKADEMINĖS PROŠVAISTĖS.

Pinigą skirti dabarčiai ir ieškoti vadų ateičiai

Kad be "svajotojų" ir "fantastų" šiandien išeivijoje būtume kur kas kultūrine prasme skurdesni, rodo trys patys didžiausi mūsų kultūrinio gyvenimo užsimojimai: Lietuvių Enciklopedijos 36 tomų išleidimas, angliškosios Encyklopedia Lituanica pirmieji du tomai ir Lietuvių fondo artėjimas prie milijono. Visų šių dalykų iniciatoriai ne vieno "realybės eksperto" buvo palaikyti žmonėmis, nepažįstančiais tikrovės, buvo palaikyti sapnuotojais neįmanomo.

O kas gi būtų atsitikę, jeigu visuomenė tų "realistų" būtų paklausius, jeigu į "svajotojus" Juozą Kapočių ir dr. Antaną Razmą būtų tik lengvai ranka numojus? Bet, ačių Dievui, "fantastų" ir mūsų visuomenėje netrūko. Todėl iš tų trijų darbų bent vienas (Lietuvių Enciklopedija) laimingai jau ištemptas iki galo. Encyclopedia Lituanica kaip tik šiuo metu šaukiasi į visuomenę lemiamos paramos ir talkos. O Lietuvių fondas artėja prie savo organizacinio užmojo finalo — vieno milijono dolerių. Abudu pastarieji darbai dar galutinai neatlikti. Net jaučiamas visuomenėje ankstesnio entuziazmo atvėsimas. Atrodo, lyg užsimotam polėkiui sparnai pradėtų pavargti. Ypač stipriai pasigendama jau čia išsimokslinusios ir gerai apmokamos jaunosios lietuvių kartos skrydžio. Ir Encyclopedia Lituanica išleidimas ir Lietuvių fondo milijonas seniai būtų užtikrintas, jeigu jaunieji mūsų šviesuoliai ir profesionalai abiem šiem dalykam būtų lygiai tiek pat neabejingi, kiek buvo ir yra jiems neabejingi mažiau uždirbantieji ir gerokai išsemti jų tėvai.

Gi artėjant Lietuvių fondo jubiliejiniam dešimtmečio suvažiavimui (jis įvyksta gegužės mėn. 6—7 d. Chicagoje), džiaugiamės, kad jau daug pinigo, pasemto iš Fondo aruodų, buvo panaudota mūsų čionykštei kultūrinei pastangai kilstelėti aukštyn. Paremtas ne vienu atveju tas ar kitas išskirtinio pobūdžio užmojis, kuris be fondo užnugario, gal būt, nebūtų buvęs net pradėtas. O vienoj ar kitoj srity Fondo parama jau yra virtusi kasmetine tradicija, pvz. lituanistinio švietimo rėmimas, Lietuvių rašytojų draugijos kasmetinė premija ir kt. Visa tai duoda mūsų kultūriniam gyvenimui tam tikrą stabilumą, net ir atramą aukštesniam šuoliui.

Bet šitokios tradicijos turėtų

(Nukelta į 2 psl.)

Laiškas iš Rochesterio

Alfonso Dargio parodos proga

Mielas Kazy,

Žinau, jog apie dailininko, nors ir kaimyno, darbus gal ir nereikėtų rašyti. Ne taip seniai juk vienas iš dailininkų net piktai panašiam rašeivai atraše: girdi, pats nesi dailininkas, nieko neišmanai nei apie gerą dažų maišymą, nei jų dėstymą medžiagoj, tai ir tylėk. Ne ką, Kazy, teišmanau apie dailę (kokia jos ten rūšis bebūtų) ir aš, bet va neiškenčiu ir tiek. Sakau: juk dailė kuriama ne tik dailininkams, ne tik jos aptarimo žargonų žinovams, bet ir mums, paprastiems žmonėms, kuriems plačiai praveriamos parodų durys, kurie einam nuo paveikslo prie paveikslo savo išmanymu ir nujautimu matuodami jų grožį, o kartais vienas kitas net ir kišenę praveriam, kad to grožio gabalą į namus parsineštume. Už tą niekas mūsų nebara, tai gal nereikėtų barti iš už burnos pravėrimą. Ir barimo gal nereikėtų bijoti, nes, apie visokius menus kalbant, juk taip lengva nušnekti pro šalį. Kartais ne tiek pro šalį teisybės, kiek pro šalį mados. O praeity, kiek daug sykių ir "didieji meno žinovai" yra pro šalį prašnekėję (prisiminkime nors ir pointilistų gadynę), tai, kodėl (dėl įvairumo) nepamėginti ir man prašauti pro šalį, o pamėginti nieželys ima todėl, kad čia Rochesterio pašonėje, Pittsforde, David galerijoj dail. Alfonsas Dargis ant sienų iškabinėjo net penkiasdešimt šešis paveikslus. Ir visi bene bus pastarųjų metų darbai, nes neatsimenu, kad kurį būtų tekę matyti ankstesnėse parodose.

Čia, Rochesteryje, Alfonsas Dargis yra nuėjęs ilgą keitimosi kelią ir kartu išlikęs tas pats vis plačių nuotaikų reiškėjas, išsitenkąs nuo smagaus humoro (neretai pašmiguojąs net skaudoku satyros botagu) ligi gilaus susimąstymo, net ligi tragikos.

Atvažiavęs penkiasdešimt pirmųjų rudenį į, rodos, tokį svetimą kraštą, jis greitai atsistojo vadinamame Finger Lakes rajone tarpe pirmaujančių dailininkų su grafika, daugiausia medžio raižiniais. Su jais netrukus jis išėjo ir toli už Rochesterio ribų. Štai, bevartydamas Rochesterio Memorial Art galerijoje surinktus dokumentus, užtinku jo paveikslus tos pat galerijos parodose jau 1952 metais; 1953 metų pavasarį E. Weike galerija iš New Yorko praneša, kad vieną jo paveikslą (Darže) yra nupirkęs Delaware universitetas, tris (Seserys, Piemuo lyjant, Darže) Nebraskos universitetas, vieną (Piemuo lyjant) Philadelphijos Meno muziejus ir vieną (Jautis) Moderniojo meno muziejus New Yorke. 1954 m. jau užtinku jo parodą Rochesterio universiteto Fine Arts galerijoj. Tada meno apžvalgininkė Jean Walrath ji pavadino "Alfonsas Dargis is the man of the week of the arts" ir kartu pranešė, kad dvidešimt trečiojoje metinėje vakarinio New Yorko parodoje jis dalyvaus su trim savo darbais. Toje parodoje, Buffalo, N. Y., tik jo ir kitų septynių dailininkų buvo priimta po 3 paveikslus. Visų kitų tik po du ar po vieną. 1955 m. užtinku jo "Jautį" Art Alliance Bulletin viršelyje, o Tucson dienrašty "The Citizen On the Town" viršelyje jo spalvotą grafiką "Darže". Tokią pasaką būtų galima tęsti iš Memorial Art galerijoj surinktų dokumentų per daugelį puslapių, bet čia ne toks mano tikslas. Paminėjau keletą, tik norėdamas pažymėti, kaip greitai jis buvo priimtas į amerikiečių pasaulį. Kad tas priėmimas nebuvo momento susižavėjimas, dar paminėsiu, kad 1961 m. Finger Lakes rajono dailės parodoje Alfonsas buvo apdovanotas aukščiausia premija, vadinama The Jurors Show Award, duodančią teisę toje pat galerijoje surengti savo vieno kūrinių parodą. Ta pačia proga jis dar gavo ir vieno iš stambiųjų spaudos koncernų The Gannett Newspapers premiją.

Amerikinį kūrybos tarpsnį pradėjęs juoda balta grafika, netrukus perėjo prie spalvotosios, o iš jos palaipsniui ir į grynąją tapybą. Pirmasis tapybos tarpsnis buvo grynai abstraktinis, nuostabus spalvinių dėmių sujungimas į stiprią viso paveikslo kompoziciją, neišblaškytą, bet spalvų išdėstymu, jungimu ir perspektyva stipriai traukiančią į paveikslo centrą. Tada ne vieną iš mūsiškių girdėjau sakant: "Juk čia nieko nėra, bet gražu", o vienas to meto amerikietis apžvalgininkas rašė: "Šviečią paslaptingi, traukią į nežinią Alfonso Dargio paveikslai savo spalvomis, išgriebtomis iš lietaus ir šiaurės pašvaistės atspindžių, mane įtikino, kad jis, kaip menininkas, gyvena bent porą mylių aukščiau nuo žemės. Tačiau viena iš sunkiausiai atsispiriamų sugestijų yra, kad už priekinio fono užtvarų matai olos paslaptingas gilumas. Sakytume, kad Dargiui užtenka vien dinaminės spalvų jėgos išreikšti savo fizinei ir dvasinei aplinkai".

(Nukelta į 2 psl.)

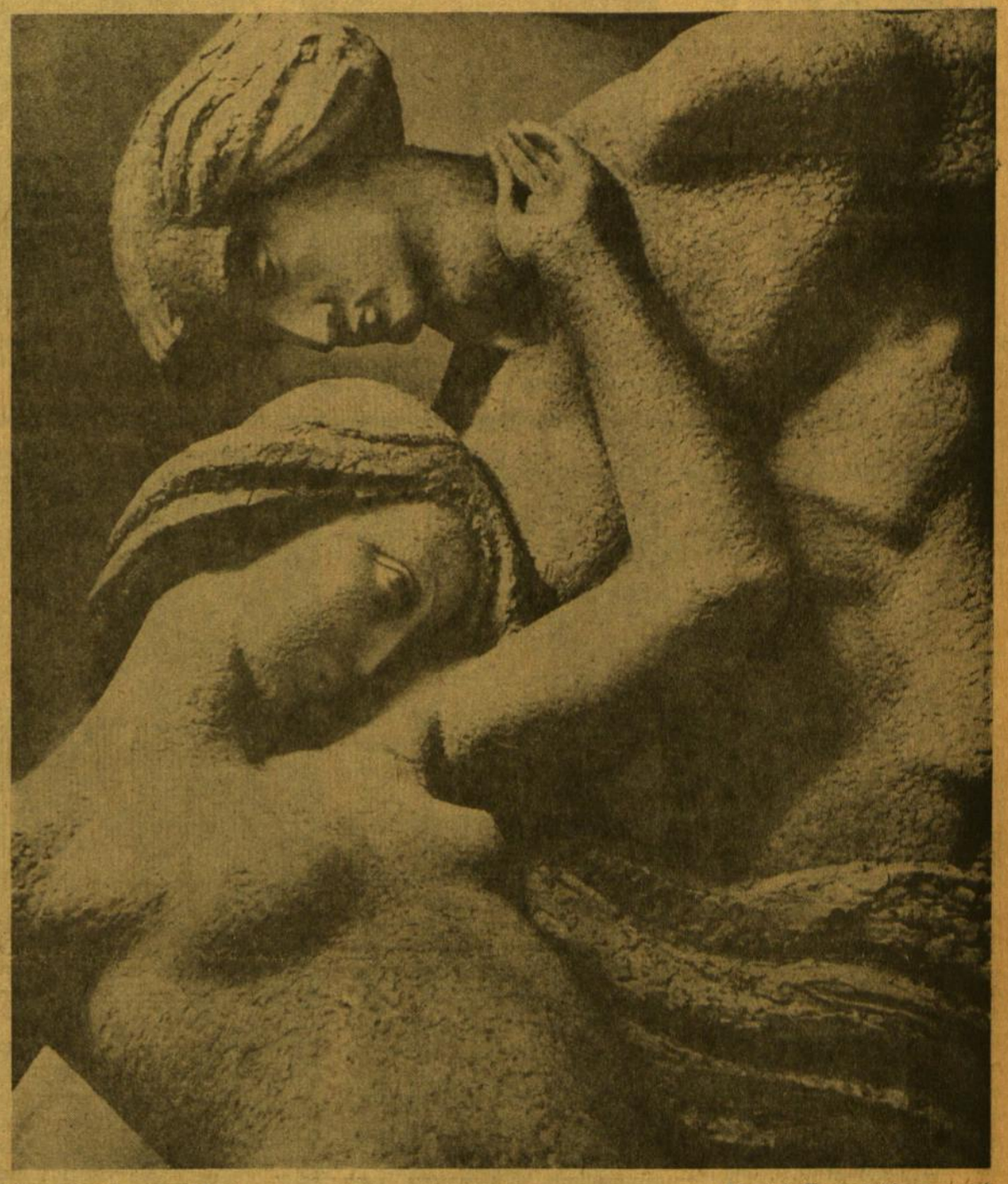

Nijolė Gaigalaitė (g. 1928) — Jūratė ir Kastytis (fragmentas)

K. V. Banaičio opera "Jūratė ir Kastytis" Chicagos Lietuvių operos pastatyme.

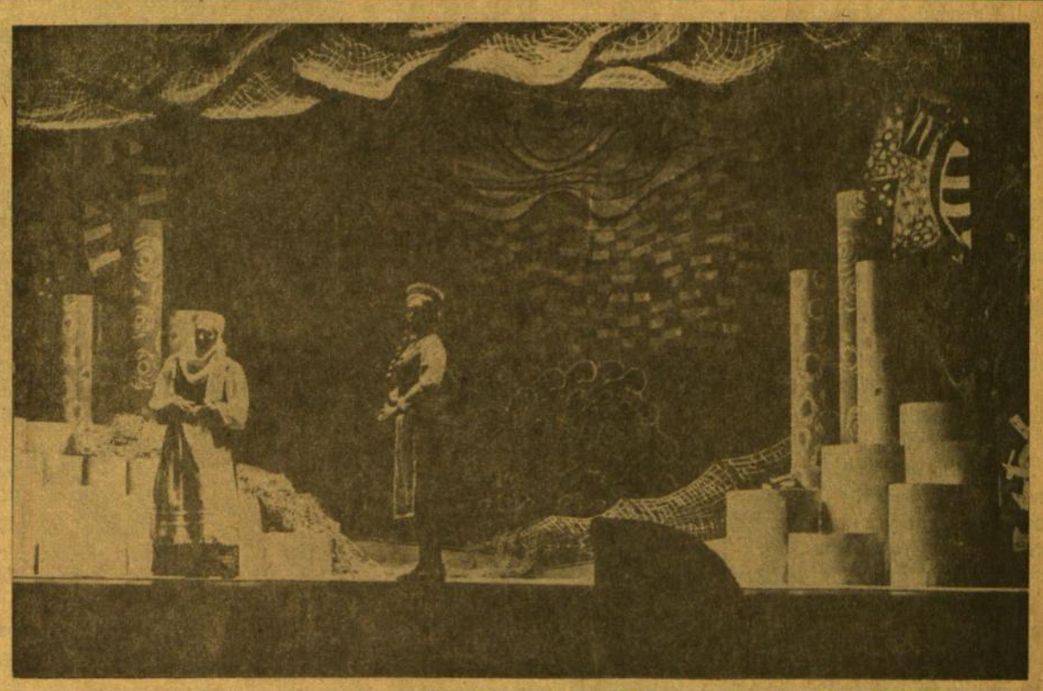

Lietuvių foto archyvas (kairėje nuotrauka V. Jasinevičiaus dešinėje — V. Kašubaitės)

Alfonso Dargio parodos proga

Tostas atidarant dail. Alfonso Dargio parodą David Gallery patalpose balandžio 15 d. Pittsforde, prie Rochesterio. Kairėje — Rochesterio Lietuvių Bendruomenės pirm. adv. Romas Sedlickas, dešinėje — dailininkas Alfonsas Dargis.

(Atkelta iš 1 psl.)

Bet Dargis ir čia nesustojo. Iš tų į paslaptingas tolumas traukiančių spalvinių kompozicijų, lyg iš nebeįžiūrimų gelmių jis vėl pradėjo traukti priekin konkrečius, nors ir kiek numedžiagintus pavidalus. Apie to laikotarpio pradžią leiskime pasisakyti kitam amerikiečių meno apžvalgininkui (V. J. Smith) 1962 m. Rochesterio universitete surengtos A. Dargio parodos proga. "Šis dabartinis rinkinys yra visiškai skirtingas nuo jo ankstesniųjų darbų. Paveikslai yra mažesni, bet daug turtingesnių spalvų. Jos yra puikios ir sudėstytos beveik kaleidoskopiniu būdu. Laimei jis visus paveikslus vadina kompozicijomis, todėl ir žiūrovui nėra prasmės ieškoti paslėptos minties, bet pakanka džiaugtis spalvų grožiu. Vadinamas "modernus" menas, jau tapo nebe moderniu, bet akademišku ir, atrodo, lyg jau būtų pasiekęs kelio galą, ir stebiesi, ką atneš ateitis. Jis nebegrįš į senąsias formas, tuo rūpinasi fotografija, bet dabartinis atsidėjimas spalvoms nuves į tokį meną, kuriame forma vaidins nežymų vaidmenį. Gal artėjame į grįžimą gamton, kaip įkvėpimo šaltinin, mėgindami labiau atskleisti jos dvasią, negu ją pačią vaizduoti. Yra daugelis dailininkų, kurių darbai mena tą kryptį, o jų tarpe yra ir Alfonsas Dargis".

Nuo tų žodžių praėjo dešimt metų. Alfonsas Dargis per tą laiką surengė daug parodų, dalyvavo dar didesniame skaičiuje parodų su atskirais darbais. Per tą laiką du kartus lankėsi Europoje, o atskiri paveikslai buvo rodomi net Persijoj, Turkijoj, Pakistane ir Indijoj. Kaip įdomybę galiu paminėti, jog prieš antrąjį išvykimą Europon Rochesterio Meno galerija nupirko visus po ranka esančius paveikslus, paskum surengė (jau jam būnant Europoje) parodą, ir, berods, visus pardavė.

Šioji paroda yra pirmoji po grįžimo iš Europos. Ji irgi tebespindi spalvų žaismingumu. Apie pusę paveikslų tapyti ant tankios plonos drobės, kiti ant popieriaus. Visi kurti stipriai atskiestais aliejiniais dažais. Toji meistriškai valdoma skystų dažų technika kaip tik įgalina išgauti įvairybę spalvinių niuansų, kurių kitaip tikrai nebūtų galima pasiekti. Bet tai dar ne viskas. Šalia stiprios spalvų kompozicijos su kiekviena paroda jo paveiksluose vis stipriau iškyla ir piešinys, pilnai susijęs su spalvų plazdėjimu. Sakyčiau, organiškai joje paniręs, bet kartu visoj paveikslo kompozicijoj turįs jo atsiradimo priežastį ir tikslą. Daugumoje paveikslų kompozicijos centre jau yra prasmingas, nors ir labai nurealintas, daiktas ar daiktų grupė, o spalvos tik sukuria jam reikštis atmosferą ir ryškina mintį.

Nors visi paveikslai yra pavadinti kompozicijomis, bet vaikščiodamas nuo vieno prie kito negali atsikratyti minties, kad, prieš imdamas tepuką, dailininkas ne tik kiekvienam paveikslui turėjo viziją, bet susikūrė visą istoriją, kartais smagią, kartais skaudžią, kartais giliai prasmingą, išgyveno ją ligi smulkiausių detalių ir tada paliejo drobėje tik jos atomazgą, kurios spalvų ir piešimo detalėse vis tiek dar slypi ir pradžia ir tarpinis vyksmas. Gal toji mintis ateina todėl, kad pats kartais mėginu vieną kitą istoriją sugalvoti, gal kam kitam jo paveikslai gali ir kiek kitaip šnekėti, bet daugumas eilinių, o gal net ir ne eilinių, parodos lankytojų vargu ar atsikratys istorijomis, kurias daugumas paveikslų taip stipriai sugestijuoja, kad ir štai, žiūrėdamas į vieną kompoziciją negali neįsivaizduoti smaguman pasileidusių vestuvininkų, kitoj — kelio gale vargo sugrumdyto žmogelio, arba dar kitoje — ligi sprogimo išsipūtusio egoisto, kuriam, atrodo, ir jūrės marios nebesieks ligi kelių.

Beje, yra šioje parodoje ir du aštraus humoro paveikslai, vardais pavadinti. Vienas "The first hand news", kuriame galima įžiūrėti iš spalvų išryškėjančias trijų liežuvininkių figūrėles, o kitas, gavęs Socialites vardą, tai karūnuotų poniučių pašnekesys. Poniutės juk negali liežuvauti...

Tai tiek, mielas Kazy. Prisipažinsiu, kad smagu buvo pamatyti naują ir gana didelį pluoštą Alfonso paveikslų, spindinčių ne tik preciziška spalvų technika, ne tik išradingumu, bet visų svarbiausia, plazdančių gyva, kūrybinga dvasia.

Atidarymo vakarą trys galerijos kambariai buvo pilni susidomėjusių žmonių. Ir ne tik susidomėjusių. Išeidamas pašnipinėjau ir jau suskaičiau prie paveikslų dešimt raudonų taškučių. Neblogai. Tik parodos atidarymo vakarą jau dešimt paveikslų susirado naujus namus. O ligi galo gal ir visi išsivaikščios, nes pirkėjai į Alfonso paveikslus įdėtą pinigą laiko gera investacija.

Tavo

Jurgis Jankus

Alfonsas Dargis Kompozicija

Alfonsas Dargis Kompozicija

Atšvęsta Stokowskio 90 m. sukaktis

Muzikai ir kitos kultūrinio pasaulio garsenybės bal. 18 d. New Yorke dalyvavo iškilmingame bankete, kur buvo minimas dirigento Leopoldo Stokowskio 90-tas gimtadienis. Iškilmėse dalyvavo pats Stokowskis, penki jo vaikai ir keletas jo vaikaičių. Anksčiau Stokowskis buvo penketa metų "pasijauninęs", bet dabar prisipažino savo tikrąjį amžių ir tikrąją 90 metų sukaktį. Stokowskis yra daugiau kaip 60 m. buvęs dirigentu, pasiekdamas pirmaujančio dirigento garbę tarp amerikiečių dirigentų. Jis muziką studijavo Oxforde, Paryžiuje, Londone. 1905 metais atvyko į JAV. Nuo 1912 m. buvo Philadelphijos simfoninio orkestro dirigentas, 1944 m. buvo pakviestas NBC radijo simf. orkestro dirigentu kartu su Toscanini, 1948—1950 New Yorko filharmonijos orkestro kodirigentas su D. Metropoulos, o nuo 1955 m. Houstono simfoninio orkestro dirigentas.

Tarptautinė švietimo konferencija

Numatoma, kad 1,400 mokytojų dalyvaus tarptautinėje švietimo konferencijoje, kurią Cook apskrities mokyklų superintendantas R. Martwick organizuoja Marillac aukšt. mokyklos patalpose Northfielde, Ill. gegužės 5d. Pakviesti 31 pedagogai ir įvairių sričių specialistai, kurie ves 25 seminarus, išryškindami kultūrinius ir pedagoginius naujumus užsienio ir JAV švietimo sistemose. Konferencijoje dalyvaus 14-kos kraštų atstovai.

Kertinė Paraštė

(Atkelta iš 1 ps.)

fondui nekliudyti, reikalui iškilus, gelbėti vieną ar kitą kritišką situaciją, kai kieno nors užsimotam lietuviškos kultūros svarbiam žygiui, be paramos iš šalies, graso netesėjimo pavojus. Tokioj situacijoj, atrodo, dabar yra Encyclopedia Lituanica leidimas. Turėdamas prieš akis savo misiją, Lietuvių fondas galėtų tik džiaugtis, jog pasitaiko proga paremti lituanistikos paskleidimą visoje globalinėje plotmėje.

Prof. Zenono Ivinskio mirtis yra Lietuvių fondui taipgi akivaizdus įspėjimas, jog pinigo ypač nereikėtų gailėti dabarčiai ir netaupyti jo kažkokiai sunkiai pramatomai ateičiai. Kiek turėsime pajėgių žmonių savai kultūrai kurti išeivijoje, sakykim, dar po 25 metų? Atsakymas vargiai ar gali būti šviesus. Bet kiek jų turime dar gyvų ir pajėgių dabar, aiškiai matome. Jų užsimotiems ir užsakomiems darbams pinigas turėtų būti skiriamas šiandien, skiriamas per daug nedrebančia ranka.

Vis dėlto žvelgiant į ateitį, Fondui gal intensyviau vertėtų rūpintis kaip tik suradimu jaunesnių žmonių aktyvo, kuris kada nors galėtų užtikrintai perimti iš garbingųjų Fondo kūrėjų rankų tolimesnį šio kultūrai skirto pinigų aruodo vadovavimą, jo pratęsimą ateitin, jo likimą. Reikėtų jau pradėti galvoti, kad Fondo kūrėjai — tėvai taipgi nėra amžini ir tikrai negalės fondui vadovauti dar 50 metų. O Fondas gi turi pragyventi ir juos. Tad pastangai įtraukti fondo rūpestin ir jaunesnių mūsų šviesuomenės kultūrinio ir finansinio sektoriaus žmonių gal irgi jau yra atėjęs laikas? Ypač kai reikalui pasiventusių ir sugebančių jam vadovauti žmonių trumpu degtuko brūkštelėjimu neišauginsim. Čia reikia metų eilės, reikia dalykan įaugimo.

Šioms ir kitoms problemoms tegu būna atviros visų Fondo suvažiaviman susirinkusių širdys.

O visuomenė Lietuvių fondo dešimtmečio proga tegu plačiau atveria savo kišenes, kad užsibrėžtam milijonui greičiau būtų pastatytas taškas, kad energiją, eikvojamą pinigo telkimui, būtų greičiau galima naudoti vien tik vaisingesniam, naudingesniam ir kūrybingai apgalvotam jo paskirstymui.

k. brd.

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1—4 ir 7—9; antrad. ir pentad 10—4; šeštad. 10—2 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. — GI 8-0873
DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti: MI 3-0001

Tel. — BE 3-5893
DR. A. B. GLAVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rezid. — PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKSA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
VAL.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
5540 South Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Skambinti — 585-2525

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6—8 val. vak. šeštad. 12—2 val. p. p. ir trečiad. uždaryta.

DR. NINA KRAUCEL - KRIAUČELIONAITĖ
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave.
Tel. WA 5-2670, neatsiliepus skambint 471-0225. Valandos pagal susitarimą.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6—8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. šeštad. 11 val. ryto iki 2 val. p. p.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rezid. tel. 239-2919

Perskaitę "Draugą", duokite kitiems pasiskaityti.

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71st ir Campbell Ave. kampas)
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt nuo 3 val. popiet iki 7 val. vak. Ketvirtad. ir šeštad. nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto — tik susitarus.

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
Valandos tik pagal susitarimą. Trečiadieniais uždaryta

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290. ofiso ir rezidencijos
Priima ligonius tiktai susitarus — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato
CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Val. antrad nuo 1 - 4 popiet
ir ketvirtad. nuo 5 - 7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4110
Rez. GRovehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ket. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
TEL. — 925-8296
Valandos: 2—8 v. v. penktad. 10—12 rytą, 2—8 val vak. Šeštad. 1 iki 4 v. vak. Treč. ir sekmad. uždaryta.
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez., 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 ikki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-4 ir 6-8. Treč. ir šeštad. uždaryta.

TEL. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 South Albany Avenue
Val.: pirm., antrd., ketv. 6—8 val. vak., penktad. ir šeštad. 2—4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1—6 val. popiet
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4850
Val. pirm., antr., ketv. 2—5 ir 6—8, penkt. 2—5. Šeštad. pagal susitarimą.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiad. uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas PR 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

REZID. TEL. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą, jei neatsiliepia, skambinti 374-8012.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Valandos pagal susitarimą:
Pirmad., antrad. ketvirtad. nuo 6 iki 7:30 val. vakaro.
Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val.
Trečiad. ir penktad. uždaryta.
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
DR. B. B. SEITON
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJA
Tel. — 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Route 58 — Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm. ketv. 1 iki 7 popiet antr., penkt., 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus

Remkite tuos biznierius, kurie skelbiasi "Drauge".

Egzodo poezijos šuoliai

Alfonsas Nyka-Niliūnas

Ištrauka iš antologijos "Lietuvių poezija išeivijoje 1945 - 1971" įvado

VIKTORIJA SKRUPSKELYTĖ

Alfonsas Nyka-Niliūnas Nuotrauka V. Maželio

Lietuvių poezija, bent iki Nykos-Niliūno, dažnai sulydo šias dvi sąvokas: intymumo ir atvirumo, t. y. išvidinį ir išorinį pasaulius. Pavyzdžiui, Bradūno žemė yra vienalytė ne tik ta prasme, kad joje susijungia medžiaginis pradas ir prasmingumo dimensija, bet taip pat savo įdomia namų ir išorinio gamtos pasaulio sinteze. Iš vienos pusės, žemė poetui yra artima, sava, jauki, gimtoji žemė ir gimtieji namai. Bet ji taip pat jam yra plati, visa apimanti gamta tur būt, išvis ribų neturinti erdvė, prilygstanti atviriems visatos horizontams. Panašią kontrastų vienybę galima įžiūrėti lietuvių poezijoj taip dažnai pasitaikančiame sodo vaizde, nes sodo aiškiai apibrėžtoje erdvėje poetas mąstytojas įsikuria lyg jaukiuose ir saugiuose namuose, bet kartu jaučia artimą kontaktą su sodą supančia gamta. Tuo būdu jis išgyvena savotišką dviejų realybių sintezę ar net būties pilnumą, pasiekęs visapusiško pasitenkinimo laipsnio.

Visiškai kitokio įspūdžio palieka Nykos-Niliūno poezija, nes čia ankstyvesnis monolitinis pasaulis suskyla į dvi plotmes: jaukią, bet siaurą, uždarumo atmosfera paženklintą namų karalystę ir beribę, tačiau sunkiai įprasminamą, ar net žmogaus sielai svetimą, išorinės tikrovės erdvę. Nei vienoje, nei kitoje plotmėje, nei namuose, nei pasaulyje, Niliūno siela neįsitvirtina. Ji greičiau nuolat išgyvena skaudų šių dviejų realybių nesuderinamumą, jaučia kad tarp jų yra sunkiai ištrinama, budrios sąmonės atpažįstama riba — siena, durys, langas ar jam artimas veidrodžio motyvas, slenkstis. Todėl ji žvelgia tai į vidinį pasaulį, traukiama intymumo simbolių – gėlių vazonuose, paveikslų, šešėlių sienose, tai į išorinę tikrovę, išreiškiamą gamtos vaizdais ar žmonių civilizacijos — miesto motyvais. Kartais, tiesa, išorės fragmentai yra persunkiami intymia kambarių atmosfera, sodų medžiai pavirsta rūmų kolonomis, saulė kristalinės salės sienomis mirga. Tačiau ši išorės ir vidaus sintezė Niliūnui paprastai atrodo apgaulinga, netikra ir nepastovi vaizduotės iliuzija. Kartais, atvirkščiai, Niliūnas, lyg sūnus palaidūnas, tėviškę apleidžia, viliojamas pasaulio erdvės, jėgos, grožio. Tačiau klajones baigęs, pasaulį savo žvilgsniu ištyręs, jis randa, kad tikrovė taip pat yra iliuzija, "miestas be namų", neturinti namų jaukumo, bet taip pat ir prasmingo turinio, nes prasmė Niliūnui yra žmogaus sieloje šaknis giliai įleidusi vidinė realybė.

Kas iš tikrųjų yra Niliūno intymieji namai? Skaitant "Praradimo simfonijas" 1946 metais, ne vienam turėjo kilti mintis, kad namai, šiame rinkinyje taip dažnai susieti su motinos, vaikystės prisiminimų, tolimos tėviškės motyvais, reiškia išeivio prarastą ir išsiilgtą Lietuvos kraštą, o beprasmė tikrovė, analogijos būdu, būtų svetimosios žemės atitikmuo. Ši interpretacija nėra teisinga, nes namų vardu Niliūnas ženklina visiškai naują, sudėtingą, kasdieninėje tikrovėje išvis neegzistuojantį, nei istorinės datos, nei apspręstos geografijos neturintį poetinį pergyvenimą. Jei viena kita tiek "Praradimo simfonijų", tiek vėlesnių rinkinių detalė primena lietuvišką gamtovaizdį, visumoje, namų temą vystydamas, Niliūnas ieško ne autentiško, realybę atitinkančio atspalvio, bet paslaptingos, sapnų ir pasakų šalies įspūdžio, giliai pasąmonės gelmėse atsiskleidžiančio pasaulio, kurio poetas nesutapina nei su kuria viena tikrovėje regėta žeme, nei su savo emocijų plotme, nei su romantine laimės svajonių karalyste. Laimės šalį svajotojai paprastai susikuria iliuzijų bei neišsipildžiusių širdies norų pagrindu. Todėl ji yra tik žmogiškųjų troškimų išraiška, o ne ta vidinė, giliai pajusta būties versmė, kurią Niliūnas ženklina namų ar, įdomu, tik viename pirmųjų eilėraščių minimu, Eldorado vardu. Kas tikrovėje išgyventa, laimės momentas ar tėviškės jauki šiluma, tėra praeinantis tikrųjų Niliūno namų atspindys. Jis iššaukia namų ilgesį, poeto jausmui duoda aštrumo, jį skatina vaizduote nusileisti į pirmąsias būties gelmes — iš tikrųjų praeiti tikrovės ribą ir Orfėjaus dainą dainuoti apie prarastą, užkeiktą, visada tolimą Euridikę. Šitokį procesą randame New Yorko eilėraštyje, kur tikrovės fragmentas — miesto gatvės —įsiskverbia į poeto sąmonę, pabudina nostalgijos jausmą, prikelia senų namų lietuviškus vaiduoklius, pilką žmogų — kurmį pakeičia į spindinčių plaukų Orfėją. Poetas atpažįsta moderniam Amerikos miestui priešstaraujančią tikrovę ir ją pavadina ne Lietuvos, bet paslaptingu, Niliūno vėlesnėje kūryboje dažnai sutinkamu "tu" vardu. Galima sakyti, kad išeivio nostalgiją Niliūnas transponuoja į jam būdingą poetinį būties traukos išgyvenimą ir tuo būdu parodo savo žodžio nepriklausomumą nuo istorijos įvykių padiktuotos tremties padėties.

Jei lyginsime "Praradimo simfonijas" (1946) ir "Balandžio vigiliją" (1957), pastebėsime, kad intymiųjų, būties versmes saugojančių namų vaizdas Niliūno kūryboje kaskart yra mažiau detalus, nes poetas, tur būt, pajutęs neišsprendžiamą, užkerėtą būties mįslę, atsisako duoti ryškų, konkrečiomis detalėmis išmargintą paveikslą ir ieško stipriai susimbolintų žodžių savo vizijai išreikšti. Todėl jo kūryba yra kaskart sunkiau suprantama, bet tuo pačiu ji įgauna nuostabaus metafizinio gylio ir veržiasi išrišti pačias svarbiausias žmogaus egzistencijos paslaptis. Eidamas minties takais, tomis Niliūno "cerebralinės sistemos upėmis", poetas prasiveržia pro sąmonės ir taip pat pasąmonės sluoksnius ir pasiekia pačias gelmes, kažkokią žmogaus minties pradžią, pasaulyje dar niekada nebuvusiame laike. Atkurdamas tolimos vaikystės dienas, Niliūnas grįžta atgal į gimimo faktą ir, stovėdamas lyg dviejų egzistencijų susikirtime, vaizduote tiria paslaptingąjį laiką prieš gimimą, o taip pat ir žmogaus egzistenciją žemėje. Gyvenimo įvykius Niliūnas išdėsto ne įprastine chronologine eiga, bet greičiau juos suima į vieną momentą, lyg ilgą kino filmos juostelę susuka atgal į rutulį ir, paneigęs laiką, savo žemiškąją istoriją regi motinos akyse, t. y. tik potencinėje formoje prieš gimimą, dar negyventą, dar neišsipildžiusį. Tuo būdu skaitytojui išryškėja Niliūno subtili mintis, kad gyvenimas yra laike realizuojamas pažadas. Tačiau, kitu žvilgsniu žiūrint, jis Niliūnui yra skaudi atsiskyrimo bausmė, nes gimimo faktas, žmogaus įsiterpimas chronologine linija bėgančiame laike, išardo tą atskirus momentus vienijantį ratą. Visa yra suskilę, padalinta. Vienoje savo elegijų Niliūnas regi, kad gimtuose namuose jis gyveno motinos kūno spindėjimu. Peržengus gimimo ribą, poeto egzistencijai įgavus savitą formą, dialektinis dviejų polių — poeto ir motinos — žaismas nutrūko: motina prarado savo spindėjimą, o poetas tapo aklu benamiu žemėje, kuri yra lygiai tragiška, lygiai ištremta, kaip ir žmogus. Savo kūrybine galia Niliūnas kaip tik ir veržiasi atstatyti gimimo faktu išardytą vienybę, suvesti į vieną ratą ne tik poeto ir motinos gyvenimo linijas, bet visus žemiškajai egzistencijai būdingus kontrastus: medžiagą ir dvasią, kūną ir balsą, realius išgyvenimus ir prisiminimus, tikrovėje regėtas gamtos detales ir akyse pasilikusius peizažus, buvusį ir būsimą laiką, taip, kad būties pilnumas, Niliūno "džiaugsmo lygtys", virstų realybe, o ne šalta atminties kreida lentoje įrašyta poetinė formulė.

Niliūnas giliai įžvelgia į žmogaus egzistencines problemas ir, tur būt, daugiau nei kuris kitas lietuvių poetas poetinį mąstymą atveria intelektui. Tai jo kūrybai duoda visą eilę originalių bruožų, kuriuos jaučiame ne temų parinkime, bet jų apipavidalinime. Jei lyrinio pobūdžio Aisčio ar Šlaito eilėraščiai paprastai atrodo spontaniški ar emocijos padiktuoti, tai Niliūnas pasižymi veržlumu, atkakliu poetinės minties vystymu intelekto nustatyta linkme. Niliūnas įsisąmonina į žmogaus situaciją žemėje, ją protu išmatuoja ir todėl sugeba savo pergyvenimui duoti ne tik dramatinės įtampos, bet taip pat ir stipriai veikiančio tragiško atspalvio. Iš tikrųjų, kai kurie jo eilėraščiai atsiskleidžia lyg kokia graikiška tragedija, vaizdais atkuria sudėtingą žmogaus gyvenimo dramą —bet ne vieno momento nuotaika, nes poeto intelektas savo sintetine galia suima plačią visos žmonijos patirtį. Tai nereiškia, kad Niliūno poezija yra pagrįsta protavimu. Atvirkščiai, jam būdingas kūrinys išauga iš autentiško poetinio pergyvenimo, įsišaknija realybėje, o ne abstrakčiose sąvokose, net ir tada, kai Niliūnas panaudoja filosofinių terminų ar eilėraščiui duoda logišką minties eigos struktūrą. Todėl pirmame plane paprastai matome iš tikrovės detalių išaustą audinį. Už jo, lyg drobės atauduose, palaipsniui išryškėja poeto vizija: tai nutolstantis, tai kiek priartėjantis namų vaizdas, gyvybės nusekimas ar jos grįžimas į medžiaginį pasaulį.

Pokalbis parke. Kairėje — dr. Juozas Girnius, dešinėje — Alfonsas Nyka-Niliūnas. Nuotrauka V. Maželio

Baltistikos konferencija

I trečiąją Baltistikos studijų konferenciją, įvykstančią gegužės 11-14 dienomis Toronto universitete, laukiama susirenkant netoli šimto programos dalyvių — pranešėjų, jų tarpe 19 lietuvių. Manoma, kad konferencija stebės dar tris kartus tiek žmonių.

Šalia siaurų klausimų nagrinėjimo, programoje bus eilė platesnio pobūdžio pranešimų, kurie turėtų būti įdomūs ne vien specialistams. Tad yra lauktinas ir visuomenės dalyvavimas. Mokestis už visą konferenciją yra 15 dol. asmeniui, studentams 5 dol., už pavienę dieną 10 dol., už banketą 8.50 dol.

Registruotis reikia jau dabar, pasiunčiant atitinkamai sumai čekį "The 3rd Conference on Baltic Studies" vardu, adresuotą "AABS, 18 Boulton Drive, Toronto 18, Ont. Canada". Neturint registracijos formos, reikia nurodyti į kurias funkcijas registruojamasi.

Baltistikos konferencija bus užbaigta banketu universiteto Hart House didžioje menėje. Kalbą tema "Baltijos Panteonas" pasakys AABS pirmininkas Kalifornijos universiteto profesorius estas Jaan Puhvel. Vėliau bus šokiai.

Kadangi bankete tėra 400 vietų, tiek kiek numatoma konferencijos dalyvių, pirmenybė bus teikiama iš anksto užsiregistravusiems.

Sovietų meno paroda

Iš Sovietų Sąjungos muziejų ir meno centrų surinkti 2,000 eksponatų bus nuo birželio 17d. iki liepos 13 d. išstatyti Field gamtos istorijos muziejuje, Chicagoje, pavadinimu: "Dabarties ir senųjų laikų Sovietų Sąjungos menas ir rankdarbiai". Kadangi Sovietai savinasi ir okupuotų kraštų meną, tai, tokią parodą suorganizavus, kituose JAV miestuose pavergtų tautų atstovai reiškė protestus spaudoje ir demonstracijomis.

Adolfas Valeška — Poetas Alfonsas Nyka-Niliūnas

Iš Alfonso Nykos-Niliūno naujausios poezijos

REQUIEM

(MODERATO CANTABILE)

Nepasikeitė tik Fo, ir viskas tapo
Svetima ir tau ir man.
(Pirmąkart sakau aš: t a u). Pingvinas krito
Snapu žemyn ir dingo tamsoje:
Nes jis žinojo daug daugiau už mus.

Būtis ir Forma — kūnas, tapęs žodžiais,
Vidudienio imperija, rugpiūčio naktimis,
Mergaitės kūno teologija ir Gelsominos meile,
Nebesulauks (o gal nelauks?) prisikėlimo:
Gyventi rūsčioje Chimerijoj, kur lietūs
Krinta amžinai į skausmo langus,
Kur sniegas satininiais
Batukais niekad nejeina pro duris,
Kur saulė tik legendoj pasirodo
Ir kur lakštingala, — tiktai įsiklausyk, —
Rauda ne Jurgiuką šaukdama,
Bet: Viešpatie, o kur aš pasislėpsiu,
O kur aš pasislėpsiu nuo rūstybės Tavo?

Draugystės matas — baisi artumo praraja,
Šiurpus, beprasmis tolis. Taip. Sunku mums buvo
Vaidinti abejingoje vienatvės
Komedijoj, kurioj atsakymai išduoda,
Kur intelektas nuolat tyko grobio,
Kur grumiamės su pagieža — kaukėti —
Kovos už būvį nuožmumu
Ir gailimės, vėl į save sugrįžę,
Kad negalėjom skausmui atsiverti.

Tiek žodžių liko
Tavo nebuvimui ir vienatvei.

ŽIEMOS TEISMAS

Saulėleidžio miestelyje, ties švino kalnu,
Kur telkšo juodas neapykantos ežeras,
Kur žuvys gedulą lig šiol tebenešioja,
Mane sutiko tik nuoga Leclairo
Melodija ir sniegas, dvelkiąs
Motinos plaukais ir Vilniaus gatvėmis. Vilkų
Stangimo nebesigirdėjo.

Geologiniais griuvėsiais virtusioj bažnyčioj
Juodvarnis Savonarolos veidu dėstė
Būties ir vardo tapatybę,
Būties ir išnykimo lygtis,
Ir mano emigrantas ilgesys staiga suprato,
Ką rašė Mokytojas kelio dulkėse, ką mąstė
Markas Aurelijus prie užsnigto Dunojaus.

Ties Paskutinio Teismo durimis budėjo
Pasmerktas vežimo kvapas. Man jėjus,
Balandžio Angelas — L'A n g e E x t e r m i n a t e u r —
Skaitė žiemos sprendimą:
Riteris ir Jonė mirė
Iš skausmo ir vienatvės: Tavo saulės
Pavasario lietus nebenuplaus.

Šventasis Jurgis

Kelios istorinės smulkmenos

J. DAINAUSKAS

Šventas Jurgis yra vienas seniausių lietuvių krikštavardžių. Šv. Jurgio vardu yra pavadintos kelios Lietuvos bažnyčios. Šv. Jurgio atvaizdai puošia daugelio Lietuvos bažnyčių altorius. O kiek pakelės koplytėlių, įvairių dievdirbių darbo, puošia šv. Jurgio statulėlės, kur šventasis "su dzida duria smaką". Šv. Jurgio šventė daug kur buvo ūkininkams, lyg ir naujų metų pradžia, kada samdiniai, nuomininkai, kumečiai, bernai, mergos, piemenys keičia savo šeimininkus.

Šv. Jurgis krikščioniškajame pasaulyje vaizduoja narsų karį, drąsiai kovojantį su piktu. Užtat Šv. Jurgį savo globėju yra pasirinkę ir viso pasaulio skautai, užsibrėžę padėti jaunimui tobulėti.

Balandžio 23 d. prie visų Anglijos bažnyčių iškeliama Šv. Jurgio vėliava: balta su raudonu kryžiumi per visą lauką. Tą pačią dieną Rytų ortodoksų vyskupas Beirute, Libane laiko specialias, 4 valandų pamaldas, vienas siriečių vienuolynas tą dieną atidaro savo duris tūkstančiams piligrimų, o sergantieji egiptiečiai renkasi prie Šv. Jurgio stebuklingojo šaltinio mažajame Nilo deltos kaimelyje. Tai Anglijos patrono diena.

Gal ne kiekvienas anglas prisimena, kad tai riteris, ietimi duriantis urvinių laikų slibiną, yra jo krašto patronas, bet koptams, rytų ortodoksams, maronitams ir net kai kuriems Artimųjų Rytų musulmonams, greta Vakarų Europos krikščionių, Šv. Jurgis yra realus, gyvas šventasis, o ypač Artimuose Rytuose. Jo paauksuotas, nors jau labai aprūkęs, labai senas paveikslas Rytų ortodoksų katedroje Beirute, tikinčiųjų yra garbinamas ir bučiuojamas dienų dienomis, nuo pat ryto iki vakaro. Prie to paveikslo niekad negęsta šimtai žvakių ir jį puošia daugybė padėkos auksinių bei sidabrinių votų.

Pagaliau, Šv. Jurgis garbinamas ne tik ant žemės. Juk 1971 m. rugpiūčio mėn. JAV astronautai vienam krateriui mėnulyje davė Šv. Jurgio vardą!

Vis dėlto Šv. Jurgis ir didžiausiems jo gerbėjams ligi šiol yra gana paslaptingas, lygiai, kaip jis šimtmečiais buvo paslaptingas įvairiems teologams, šventųjų gyvenimo tyrinėtojams.

Kas jį, iš tikrųjų, kada ir kur jis gyveno, kodėl slibinas "atsirado" jo gyvenime ir, pagaliau, kaip jis pvz. atkeliavo į Angliją, kad taptų jos patronu, ekspertai ginčijosi šimtmečiais.

Tikrai, tiek daug esama abejonių apie Šv. Jurgį, jo gyvenimą, mirtį bei jojo garbinimo kilmę, jog ekumenizmo pavėsyje, peržiūrint šventųjų sąrašus, buvo nuspręsta Šv. Jurgį tarytum įrikiuoti į antrosios eilės šventuosius. Tai sukėlė ypač Artimųjų Rytų, pirmučiausia ortodoksų, nepasitenkinimą, nes jų manymu, Šv. Jurgis, nors su "neaiškia praeitimi", laiko bėgyje šventųjų hierarchijoje yra užėmęs vietą tuoj pat po svarbiausių apaštalų. Kokios bebūtų to garbinimo priežastys, paveikslų, freskų, statulų, reljefų su Šv. Jurgio atvaizdu pilna Vakarų bei Rytų Europoje ir Artimuose Rytuose. Šv. Jurgio bronzinė statula stovi karališkoje pilyje Prahoje, Barcelonos puošniausius rūmus dabina jo medalijonas. Jo gyvenimo bei kankinimo freskos puošia daugybę bažnyčių, ypač Prancūzijoje bei Italijoje. Rafaelis, Duereris, Van Eyck ir kiti tolygūs dailininkai tapė Šv. Jurgį. Rusų ikonose Šv. Jurgio veidas būna neretai išraižytas brangakmenyje.

Libanas turi specialias "pretenzijas" į Šv. Jurgį. Beirute ir dabar rodoma vieta, kur slibinas tūnojo, arba tikriau sakant, kur jis buvo nudurtas, o taip pat ir upokšnis, kuriame šventasis riteris nuplovė slibino kraują nuo savo ieties. Toje vietoje, kur slibinas išlisdavo iš prarajos, dabar yra musulmonų mokykla, gi slibino nudėjimo vietoje Kryžiaus karų dalyvių pastatyta koplyčia, bet 1661 m. ji buvo paversta mečete. Tačiau ten tai nė kiek nesumažino Šv. Jurgio garbinimo, nes ten ir musulmonai jį laiko savo šventuoju, surišdami jį su paslaptingu musulmonų legendų kariu, vardu al-Khidr. Gi upokšnis, kuriame Jurgis savo ietį nuplovė, yra kokia 30 minučių kelio atstu nuo tos mečetės. Tas upokšnis čiurlena ir dabar. Šv. Jurgio dieną daugybė žvakių spindi grotoje prie to upokšnio, prie kurio motinos ir dabar atgabena sergančius savo vaikus, kuriuos nors trumpam panardina nepaprastai šaltame šaltinio vandenyje, nes tas upokšnis turįs gydomųjų savybių, ypač vaikų ligoms.

Įsitikinimas, kad Šv. Jurgis, arabiškai Mar Juryus, yra stebukladarys, yra mažiausia 16 šimtmečių senumo. Yra išnagrinėtos keturios pagrindinės versijos jo gyvenimo aprašymo — siriečių, koptų, arabų ir etiopų kalbomis. Greičiausia jos yra verstos iš graikų kalbos, kuri buvo gerai žinoma Artimųjų Rytų vienuolynuose. Vis dėlto tikslias Šv. Jurgio gyvenimo ir mirties datas iki šiol nepavyko nustatyti. Viename Bizantijos rašinyje, iš 7 amžiaus pradžios, rašoma, kad jis buvo nukankintas 255 metais m. e. Daugumas, vienok, jo mirtį nurodo apie 300 metus, Romos imperatoriaus Diokleciano laikais. Viena aišku, kad jis gyveno gerokai prieš 4-jo amžiaus pabaigą, kada jo garbei jau buvo pastatyta bažnyčia. Yra rastas graikiškas įrašas Shakka vietovės (Sirijoje) bažnyčioje, nurodant, kad toji bažnyčia pastatyta "šventajam ir triumfuojančiam" kankiniui Jurgiui. To laiko krikščioniškojo kalendoriaus neaiškiais duomenimis toji bažnyčia buvo pastatyta 368 ar 197 metais po Kr.

Dabar daugiausia linkstama manyti, kad Jurgis buvo sūnus Palestinos šeicho, krikščionio, vaidinančio svarbų vaidmenį prie romėnų vietos gubernatoriaus. Jurgis mokėsi karybos ir buvo karininkas. Po savo tėvo mirties jis nuvyko pas gubernatorių, kad užimtų savo tėvo vietą. Kas tada pas gubernatorių įvyko, nežinoma. Atrodo, vis dėlto, kad ten jis buvo kankintas ir nužudytas už atsisakymą dalyvauti stabmeldiškose apeigose. Tikriausiai tai įvyko kokiose nepaprastose aplinkybėse, nes kitaip Šv. Jurgis nebūtų išlikęs tiek šimtmečių žmonių atmintyje bei padavimuose.

Theodotus, Ancyros (dabar Ankara, Turkijoje) vyskupas 5-jame amž. parašė ilgą pranešimą apie to šventojo kankinimą, pilną baisių kankinimų aprašymo. Esą, Dioklecianas su 70 savo dvariškių trejus metus žiauriai persekiojo krikščionis. Čia žymų vaidmenį vaidina kažkokie burtininkai. Šv. Jurgio pavyzdžiu krikščionybę viešai išpažino daugybė, bet jųjų tūkstančius Dioklecianas tada liepęs nukankinti. Įvairiose freskose, vaizduojančiose Šv. Jurgio kančias, vis figūruoja tie burtininkai. Rytų ir Vakarų tradicija nurodo, kad šv. Jurgis buvo palaidotas mažame Lyddos miestelyje, ten kur Šv. Petras pagydė Aenejų. Toji vietovė dabar yra apie 15 mylių į pietryčius nuo Jaffos.

Šv. Jurgis — Lietuvių liaudies skulptūra, Švėkšna, Tauragės apskr.

Nors Theodotas savo pranešime nieko nemini apie jokį slibiną, bet tą gubernatorių vadina "gyvate". Gal iš tokio "apibūdinimo" ano laiko dailininkai ir pasisėmė mintį, kad anas gubernatorius galįs būti atvaizduotas tik kaip kokia pabaisa. Nors kiti mano, jog tai rišasi su supainiojimu Konstantino atvaizdo Šv. Jurgio bažnyčioje Lyddoje, kur Konstantinas pavaizduotas su vėliava (su kryžiumi, kaip dabar Šv. Jurgio vėliavoje) stovintis ant slibino. Vis dėlto greičiausiai slibinas Šv. Jurgio biografijoje atsirado 15 a. po Kr., išvertus aukso legendą į lotynų, vokiečių, anglų ir čekų kalbas, nes toje legendoje Šv. Jurgis jau ne tik nuduria slibiną, bet ir išgelbsti kunigaikštytę, panašiai kaip Perseus išgelbsti Andromedą, kuri buvo paaukota jūros slibinui. Aukso legenda ir dabar esanti labai populiari Artimuose Rytuose.

Tačiau 12 šimtmečių prieš tai piligrimai būriais ateidavo pasimelsti prie jo kapo, nes, esą, tai pagydydavo visokias ligas. Neabejotina, jog koks tikras įvykis prie jojo kapo buvo daugeriopai pagarsintas ir todėl Lyddos vietos šventasis pasidarė visuotiniu šventuoju. Jis tapo sutapatintas su Persejumi, Moze, Eliju, Egipto Ra, Persijos Aburamazda ir Arabų al-Khidr.

495 m. popiežius Gelasius uždraudė garsinti kai kurių kankinių aprašymus, parašytus neretai visiškų nemokšų. Nežiūrint į tai, Šv. Jurgio kultas išsiplėtė po visą Europą ir Artimuosius Rytus. 8 amž. popiežius Zacharias Šv. Jurgio galvos relikviją įnešė į Lateraną. Gerokai prieš tai Anglijoje vienuolynas ir kelios bažnyčios buvo pastatytos jo vardu. Labiausiai Šv. Jurgio kultas Anglijoje paplito po Kryžiaus karų dalyvių grįžimo į namus. Nenuostabu, nes tų karų dalyviai pakelyje buvo radę daugybę bažnyčių, skirtų Šv. Jurgiui: Konstantinopolyje, Nikomedijoje, Tarse, Antiochijoje, Edessoje, Tyre ir Lyddoje, kur kiekviena vietovė tą šventąjį net savinosi. Anų karų kariams atrodė, kad Šv. Jurgis lyg visą laiką keliauja su jais. Visų tų padavimų apogėjus rišasi su 1098 metų mūšiu su turkais prie Antiochijos, kada Kryžiaus karius iš turkų apsupimo, pagal padavimą, išgelbėjo tik Šv. Jurgio "generolų" Teodoro ir Demetrijaus vadovaujama stebuklingoji kariuomenė.

Oxfordo sinodas 1222 m. Šv. Jurgio dieną paskelbė šventė. 1348 m. anglų karalius Edvardas III-sis nusprendė, kad jo ekskliuziviniam "Kojaraikščio ordinui" patronu geriausia tinka būti Šv. Jurgiui. Šv. Jurgis tapo simboliu riterių raitosios kariuomenės. Užtat, sako, atsiradus artilerijai, Šv. Jurgis nustojęs savo svarbos. Nemaža dalimi Šv. Jurgio vardui pažeminti prisidėjo M. Liuterio ir J. Kalvino puolimai, prijungiant prie to viso ir politiką.

Čia galima būtų pateikti daugybę faktų už ir prieš. Apie Šv. Jurgį yra nesuskaitoma daugybė rašinių — rankraščių, knygų. Šv. Jurgis ir Lietuvoje buvo laikomas arklių, gyvulių globėjas. Šv. Jurgis yra Anglijos, Portugalijos bei įvairių miestų šventas globėjas, jis yra taip pat globėjas kavalerijos, pakinktų dirbėjų, tų kurie darė plunksnas riterių šalmams, jis Artimuose Rytuose yra arklių globėjas, apsauga prieš gyvatės įkandimą, raupsus.

Kur tikrovė, kur fantazija? Ar tai turi reikšmės? Svarbiausia, kad Šv. Jurgio gerbimas, jo kultas gyvavo keliolika šimtmečių. Libaniečiui ortodoksui, maronitui, Egipto koptui jis ir šiandiena yra Didelis, Didelis stebukladarys Šv. Jurgis.

Profesinio meno pasigendant

PR. VISVYDAS

Vilniaus "Vaga" išleido Jono Meko "Poeziją", kurioje sudėtos visos jo knygos. Leidinio išvaizda neeilinė: slidus, blizgantis popierius, stambus šriftas; dailios Vytauto Valiaus iliustracijos, savo ornamentais primenančios kalėdinį vyniojamą popierių; taip pat draugiška poeto Just. Marcinkevičiaus įžanga. Taigi viskas be priekaišto, tarsi norėta užsieniui pademonstruoti, kaip gražiai Lietuvoje leidžiamos išeivių poezijos knygos, jeigu...

Man J. Meko poezija nėra naujiena. Prieš keliolika metų su pasigėrėjimu skaičiau jo nostalgiškas "Semeniškių idiles". Varčiau "Gėlių kalbėjimą" ir "Pavienius žodžius". Jei kai kurios idilės padvelkė gaivia, turininga poetine kalba, tai pavieniai žodžiai ir kita eilėdara paviršiumi praplaukė pavandeniui.

Įdomu, kaip J. Meko lyrika pasitinkama Lietuvoje? Kovo mėn. "Pergalėje" randu poeto Sigito Gedos recenziją "Iš Semeniškių ir iš Amerikos". S. Geda yra talentingas poetinės formos ir gyvos, išradingos metaforos meistras, taip pat gilus, nesitaikstantis žmogus. Todėl jo trumpas, bet kruopštus Jono Meko poezijos įvertinimas pasidaro itin reikšmingas. Lig šiol girdėjome tik akademinę išeivinę kritiką, kuri visoje J. Meko kūryboje temato vien tobulus bruožus. (Tik pasiskaitykime R. Šilbajorio spekuliacijas "Septintoje Pradalgėje" apie J. Meko minimalinę-maksimalinę poeziją).

Kaip ir visi kiti ligšioliniai aptarėjai, S. Geda irgi pabrėžia Idilių literatūrinę vertę: "Nors mūsų emigracija į kitus kraštus trunka jau ne pirmas šimtmetis, ligi J. Meko neturėjome tokios gražios ir pilnos, tokios realios Tėvynės vizijos, regėjimo iš begalinio, savam krašte gyvenančiam žmogui, gal būt, netgi sunkiai suvokiamo tolio". Arba: "Idilės mūsų literatūroj liks kaip himnas nueinantiems daiktams".

O kas toliau? — klausia S. Geda, lyg tuo klausimu norėtų pabrėžti, kad po Idilių J. Mekas nėra nieko ypatingo sukūręs. Apie "Pavienius žodžius" S. Geda sako: "Iš vienos pusės patraukia toksai grynas, su sąmoningesniais psichikos klodais nesutapęs jausmas, nors tuo pat metu suabejoji jo galia, jo pajėgomis sukurti kokią nors įtikinamesnę poetinę konstrukciją". Apskritai, S. Geda rimtai suabejoja J .Meko jausmų efektingumu. Menui kurti reikalingi ir kiti elementai. "Daug svarbiau čia fonas — tradicijos, kultūros, gyvenimo..." Toliau: "Man atrodo, kad J. Meko sensualizmas lieka gana seklus, išoriškai siejamas su Europos kultūros ir tradicijos krize, o iš tikrųjų turįs šaknis poeto autobiografijoje, jo poetiniam likime". Gana taikliai pastebėta. J. Mekui visuomet rūpėjo nekomplikuotos asmeninės nostalgijos ir įgimto skundo išdainavimas. Į kitokią situaciją, atrodo, jis ir negali įsijausti. Jo poetika ir visa minčių skalė palyginti skurdi, neišradinga. S. Geda tęsia: "Semeniškių idilės išsėmė jo gyvenimo patirties arsenalą; vėliau J. Mekas daug jėgų atidavė avangardiniam kinui (geriausieji jo filmai kūrybinės nuotaikos universalumu bene prašoka naujosios jo poezijos lygį), tuo tarpu pokezijoje, nenorėdamas kartotis (nors Idilių vaizdai vis dėlto varijuojami paskutiniuose jo knygų skyreliuose), nesurado ir naujų įkvėpimo šaltinių.".

Kai J. Mekas entuziastiškai užsiangažavo kinui, daug kas apgailestaudamas būkštavo, jog lietuvių literatūrai žūsta gabus poetas. Ilgainiui jo bičiuliai ėmė džiaugtis jo sėkme filmų pasaulyje. Susidarė įspūdis, jog J. Mekas yra suradęs savo talentui tikriausią kelią — modernų, tarptautinį filminį meną. Vis dėlto šiandien jau galima santūriai paklausti: "Ar J. Meko laimėjimai kinematografijoj yra jau tokie svarūs? O gal ir čia "lėkštokas jausmingumas", apie kurį rašo S. Geda, irgi kaišioja koją estetinei struktūrai?

Atsakymo ilgai ieškoti nereikia. Žymus amerikiečių filmų kritikas Dwight Macdonald (daugiau kaip 40 metų patirtis) savo straipsnių knygoje "On Movies" (1969) J. Meką apibūdina kaip Naujosios amerikiečių kinematografijos (The New American Cinema) šventąjį globėją. D. Macdonald įvertina J. Meko pasišventimą, altruizmą, drąsą, tačiau jį ir jo filmininkus vadina moralistais, o ne menininkais. "They're primarily interested in morals". J. Meko filme "Gun of the Trees" D. Macdonald neranda išliekančių vertybių ir atsiprašydamas sako: "Kad ir simpatizuoju pono Meko užmojui be kompromisų ginti tikruosius filminio meno siekius, vis dėlto įžvalgumą vertinu labiau už pasišventimą ir talentą už entuziazmą. Pudingo vertę įrodome skaniai jį valgydami, tuo tarpu didesnioji žurnalo Film Culture ir Jono Meko rašinių dalis man nesukelia jokio apetito".

Norėčiau nesutikti su D. Macdonald nuomone, nes Europoje brolių Mekų filmai buvo įvertinti premijomis ir susilaukė daug sparnuotų pasisakymų, kurių lakiausias frazes cituoja tas pats Macdonald. Juk J. Mekas,

(Nukelta į 5 psl.)

NOW . . .
Earn interest from date of deposit to date of withdrawal on Regular Passbook accounts.
INTEREST COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY
We pay highest rates permitted by law.

ASSETS OVER $160,000,000
RESERVE OVER $14,500,000
STANDARD FEDERAL
INSURED
SAVINGS and LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVENUE AT SACRAMENTO • CHICAGO, ILLINOIS 60632 • 847-1140
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Thursday & Friday, 9 a.m. to 8 p.m.
Saturday, 9 a.m. to 12 Noon — Wednesday, no business transacted.

Vakaras su išeivijos poetais

Poezijos antologijos pristatymas ir pokalbis su jos dalyviais

Jauki išeivijos poezijos šventė buvo šeštadienio vakarą Šatrijos surengta Jaunimo centre, Čiurlionio galerijoje antologijos "Lietuvių poezija išeivijoje 1945-1971" pristatymo proga.

Atidarė Šatrijos pirm. **A. Grincevičienė,** pasidžiaugdama sulaukus rinktinės publikos ir pakviesdama **dr. K. Keblį** pasakyti įvadinį žodį ir pravesti pokalbį su poetais.

Pradžioje K. Keblys papasakojo knygos atsiradimo istoriją: Kartą, jam besisvečiuojant pas Bradūnus pokalbyje kilo mintis išleisti lietuvių išeivijos poeziją. "Ateities" grožinės literatūros knygų leidimo komisijoje yra trys nariai, dviejų jų — Keblio ir Bradūno — susitarimas buvo lemiantis.

Turėta prieš akis ir Lietuvoje išleistos antologijos pabaigoje įrašytos pastabos, kad jų išleista ontologija apima visus svarbiuosius kūrėjus, tik nepateko svetur gyveną poetai. Tas žodis "nepateko" davė progos spėti, kad esamose sąlygose tų dviejų tomų leidėjai negalėjo išeivijoje gyvenančių įtraukti. Reikėjo tą trūkumą atitaisyti.

Ateities Literatūros fondo komisija pasiskirstė darbais: K. Bradūnas turėjo antologiją suredaguoti, dr. Viktorija Skrupskelytė parašyti jai studijinį įvadą, o K. Keblys rūpintis jos išleidimu. Sunkiausias darbas teko V. Skrupskelytei, nes jai viską reikėjo pačiai parašyti. O "lengviausias" tai buvo K. Bradūno, nes eilėraščiai jau buvo kitų parašyti.

Toliau K. Keblys peržvelgė ligšiolinius spaudos atsiliepimus apie šią antologiją. Įdomu, kad labai šiltai atsiliepė estas, tarptautinio literatūros žurnalo "Books Abroad" redaktorius prof. Ivar Ivask, apgailestaudamas, kad estai ir latviai šitokios antologijos dar neturi.

"Dirvoje" buvo kaltinimas dėl šio tomo išorės priderinimo prie Lietuvoje išleistų. Atrodo tuo būtų turėjęs džiaugtis "Gimtasis Kraštas" Vilniuje. Tačiau jis kaip tik lygiai dėlto priekaištavo.

Leidėjų manymu, ši antologija yra užakcentavimas vieno dalyko: **lietuvių literatūra yra viena, o jos tęstinumas yra nedalomai išlaikomas.**

Vakaro moderatoriaus K. Keblio buvo iškviesti 10 Chicagoje gyvenančių ir antologijon įtrauktų poetų pokalbiui bei savo poezijos skaitymui.

K. Bradūnas pažymėjo, kad nors ir būdami išeiviai, nesijaučiame maži, prisimindami panašaus likimo ištiktus Ovidijų, Mickevičių, Vištelį-Višteliauską ir kitus. Daugelis šios antologijos poetų jau guli po svetima žeme, bet jų širdys gyvos plaka ir plaks čia minimos knygos puslapiuose. Paskaitytos dvylikos išeivijoje mirusių poetų —antologijos dalyvių — pavardės ir jų atminimas pagerbtas susikaupimo minute.

Liūnė Sutema paskaitė iš naujo savo poezijos ciklo "Savaitgalio žaidimai". Eilėraščiai buvo geras šviežių įvaizdžių ir akylai atrinkto žodžio sintezės pavyzdys.

K. Keblys pasistengė išvystyti pokalbį su poetais, pirmiausia paklausdamas, ar išeivijos poetų kūryba tinkamai knygoje reprezentuojama.

J. Švabaitė mano, kad reikia Bradūnu pasitikėti. Redaktorius jos buvo prašęs aštuoniolikos eilėraščių. Parinko 9, bet parinkimas neblogas.

A. Baronas: Įdėjo ne tuos eilėraščius, kuriuos buvau įteikęs. Bet aš vis tiek daugiau beletristas, negu poetas — bus gerai.

K. Bradūnas, kalbėdamas apie kūrinių atrinkimą, pažymėjo, kad poezija yra gana subjektyvus dalykas, bet vis dėlto nėra neapčiuopiamas.

Nėra jau taip sunku atskirti, kur tik šiaip sau surašytos eilutės, o kur tikra poezija. Pvz. Šlaitas, pirmu pažvelgimu, kai kam atrodo lyg prozos kūrėjas, o iš tikrųjų jo kūryba yra viena iš tikriausių mūsų poezijos šiandieninėje raidoje. Su poezija reikia susigyventi, ilgai prie jos būti.

Antologijai atrinkau eilėraščius, kurie man atrodė geriausi. Parinkdamas eilėraščius, autorių didžia dalimi nekontaktavau. Buvo proga mano parinktus Bern. Brazdžionio eilėraščius jam pačiam duoti patikrinti. Jis padarė pakeitimų, mano manymu, save nuskriausdamas. Su kitais kontaktai buvo nereikšmingi.

Gr. Tulauskaitė paskaitė savo įprastus tradicinės eilėdaros kūrinius: Kūrėjui, Merkiasi akys namų, Renka ruduo lapus (į raudoną tarpukalnių vazą). Sustojus diena.

Poetai antologijos "Lietuvių poezija išeivijoje 1945-1971" pristatyme — literatūros vakare Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, š. m. balandžio mėn. 22 d. Iš kairės į dešinę: vakaro vadovas ir pokalbio su poetais moderatorius dr. Kęstutis Keblys ir poetai: Vitalija Bogutaitė, Gražina Tulauskaitė, Kazys Bradūnas, Julija Švabaitė-Gylienė, Liūnė Sutema, Aloyzas Baronas, Birutė Pūkelevičiūtė, Rimas Vėžys, Daiva Karužaitė ir Živilė Bilaišytė. Lietuvių foto archyvas, nuotr. A. Kezio, S.J.

K. Keblys: Poetai paprastai yra individualistai. Kaip jaučiatės sudėti į vieną knygą?

B. Pūkelevičiūtė: Jaučiuos gerai. Per daug nė nesigilinu, kokį ryšį su kitais turiu.

J. Švabaitė: Man, paėmus knygą į rankas, atėjo pirmoji mintis, jog ši knyga liudys mūsų egzistenciją, bet kurie eilėraščiai tikrai išliks?

A. Baronas: Man bendravimas krūvoj — labai mielas. Pamatau Antaną Gustaitį — jis man lyg brolis. Pamatau L. Žitkevičių ar Rimą Vėžį — lyg pusbroliai.

K. Bradūnas: Kai reikėjo mūsiškių poeziją skaityt po kelis kartus, sijot, pajutau, kad čia yra vienetas, retai kada literatūrose pasitaikąs, kai vienu metu išeivijoje atsiduria kone šimtinė visos tautos rašytojų ir jau daugiau kaip ketvirtis šimtmečio intensyviai kuria savo gimtąja kalba svetimose žemėse. Mes jaučiamės ir čia gyveną savo tautos kultūriniam klode ir tas jutimas mus jungia.

Ž. Bilaišytė: Man lietuviai poetai visada yra kažkas magiško, kas riša ir traukia.

Rimas Vėžys: Poezija jungia visus, nors kūrėjuose ir yra įvairiausių skirtumų.

B. Pūkelevičiūtė pažymėjo, kad poezija visada rikiasi tarp meilės ir mirties. Papasakojo, kaip ji buvo išskirta iš dalyvavimo "Literatūros Lankuose", nes jos poezijoje rasta per daug erotikos. Ir dabar, aplenkdama erotiką, paskaitė eilėraštį apie mirtį — "Prieš aušrą".

K. Keblys: Poezijoje gali būti dvejopi matyvai — savęs išsakymas ir išorinio pasaulio atskleidimas, kuris elementas jums svarbesnis?

J. Švabaitė: Kiekvieno poeto eilėraštis labai intymus kurios nors gyvenimo detalės išsakymas. Poetas per save mato pasaulį. Aš rašiau apie savo tėvą, o kalbėjau su visais tėvais. Jei kalbėjau apie draugus, mačiau ir draugų draugus.

A. Baronas: Aš vis ką tik rašau, tai rašau neteisybę. Rašau apie save, į kitą pasižiūrėdamas.

Ž. Bilaišytė paskaitė savo moderniai konstruktyvios formos sugestyvių eilėraščių.

A. Baronas pateikė smagių eilėraščių pluoštą, ypač buvo vykęs "Kultūrų sujungimas": Profesorius Šalkauskis rašė apie kultūrų junginius — sujungus vandenį ir skačių, tuoj ima kultūrėt žmogus.

K. Keblys: Kaip mūsų žmonės priima humorą.

A. Baronas: Amerikiečių laikraščiai įdėjo karikatūrą nuogo prezidento ir Chicagos mero, kur juodu plaukia vonioje per užterštus vandenis. Jeigu mes vadus iš savo veikslų taip laikrašty pavaizduotume, tai net baisu pagalvoti, ko redaktoriai susilauktume.

R. Vėžys: Lietuviai maišo humorą su pasišaipymu, labai jautriai viską priimdami.

K. Bradūnas: Man didelė mįslė lietuvių humoras. Lietuviai nėra tokie, kad nemokėtų pokštų krėsti ir juoktis. Esu stebėjęs, ypač kaimo vestuvėje, kaip moka mūsų liaudies žmonės juoktis vieni iš kito neįsižeisdami. Kodėl mūsų inteligentams netu-ri įtakos tas kaimo žmonių santykis su humoru? Man atrodo todėl, kad, buvę kaimo žmonėmis, o išėję į "ponus" manome, jog dabar turime būti rimti. Tokia atrodo "rimto pono" priežastis inteligentijos nepriaugimo humorui.

R. Vėžys pralinksmino vakaro dalyvius savo naujų eilėraščių pora. Viename kalbėjo: kotletai — kaip moterys: iš pradžių šilti ir minkšti, o paskiau sudžiūsta, negali nė įkasti.

K. Keblys: Ar rašydami turite mintyse prieš akis būsimus skaitytojus.

Gr. Tulauskaitė: Kai aš rašau, nežinau, ką parašysiu ir kam. Man atrodo, kad čia bus poezijos kūrinys ir visai nesirūpinu, ar skaitytojui jis patiks. Visiškai apie jokį skaitytoją negalvoju. Jei eilėraštis geras, tai nė šimtas kritikų nesumals, jei blogas — nepataisys.

K. Bradūnas: Kai rašau kokia tema ilgiau ir užsispyręs, tai yra laiko ir apie skaitytojo reagavimą pagalvoti. Bet kai netikėtai

(Nukelta į 6 pusl.)

Birutė Pūkelevičiūtė skaito savo kūrybą antologijos "Lietuvių poezija išeivijoje 1945-1971" pristatyme, Čiurlionio galerijoje, Chicagoje. Iš kairės į dešinę už jos sėdi: Vitalija Bogutaitė, Gražina Tulauskaitė, Kazys Bradūnas, Julija Švabaitė-Gylienė, Liūnė Sutema ir Aloyzas Baronas. Lietuvių foto archyvas, nuotr. A. Kezio, S. J.

Profesionalaus meno pasigendant

(Atkelta iš 4 pusl.)

be kompromisų deklaruodamas nepažabotą jausmą, tyrą gamtiškumą, nuogumą, naivų paprastumą, radikalumą ir t. t., šiaip ar taip priartėjo prie jam pačiam ir jo bičiuliams suprantamų tiesų. Savitame rate jis jaučiasi galingas ir išmintingas. Jei jis atmeta aplinkinio (mūsų) pasaulio kultūrinę patirtį, tradicijas, varžtus, estetines formas, — tai čia jo asmeninis credo, sakyčiau, savotiška maniera, kurios jis laikosi nuo pat stovyklinių laikų. Jam kažkaip tinka maištingo "pogrindininko" rūbas. Vis dėlto tokiu būdu jis nepajėgia įtikinti kitus, kad jo menas — tiek poezijoj, tiek filmuose — yra pakankamai įtaigus ir paženklintas profesionalo kūrėjo parašu. Kritikas Macdonald ironizuodamas stebisi, iš kur J. Mekas ištraukęs, jo nuomone, vienintelį reikšmingą filmo "Guns of the Trees" motyvą — magišką eilutę "Where are the snows of yesteryear?". Tikriausiai Macdonald žino, jog ši eilutė priklauso poetui Francois Villon'ui —Mais ou sont les neiges d'antan? Pažymėtina, kad šį motyvą prieš keturiasdešimts metų vykusiai pavartojo Jonas Aistis eilėraštyje "Ženkit, mano graudžios, mano nykios eilės,. Ženkite motyvu: mais ou sont les neiges d'antan!"

Recenzijos pabaigoje S. Geda pastebi: "Sunku būtų ginčytis su poetu, kadangi jisai savo ars poetica yra labai apsibrėžęs — kelti tik klausimus, o neieškoti atsakymų, nepasitikėti protu ar išmintimi, o deklaruoti jausmą". Kas nuoširdžiai yra mėginęs dorai gyventi aukodamasis žmonijai, iš patirties pasakys, jog problemų kėlimas yra žymiai lengvesnis, negu jų sprendimas. Kelti arba, J. Meko išsireiškimu, statyti klausimus sugeba dažnas individas, tačiau apytikriai tiksliau į juos atsakyti gali tik retas. Tam reikia pasiruošimo ir talento. Chaotišku priėjimu nieko dorai nesuprasi ir nieko neatsakysi. S. Geda, nors ir iškeldamas J. Meko profesionalinį ribotumą, vis dėlto jaučia pagarbą jo bandymui "sužmoginti šiuolaikinę tikrovę ir pačiam tuo metu išlikti gyvu žmogumi".

IŠ MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
Galima pirkt dalimis ir išmokėtinai
30% iki 50% nuolaida
SOUTHWEST FURNITURE CO
6200 S. Western — Tel. GR 6-4421

Sekančias atostogas planuokite praleisti Floridoje. Apsistokite Dolphin Motel, kuris randasi gražioje Lake Worth apylinkėje. Puikus baseinas ir netoli Atlanto vandenyno. Savininkai **R. & B. Galinaičiai, 1509 So. Federal Hwy., Lake Worth, FLA., 33460 — Tel.: 305 — 588-5606.**

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1972 METAIS

Walter Rask-Raščiausko vadovaujamas American Travel Service Biuras šiais metais yra suorganizavęs daug grupinių kelionių į Lietuvą.

Jis pirmasis pradėjo organizuoti ekskursijas į Lietuvą, tą darbą sėkmingai tęsia jau 11 metų. Jo kelionės tvarkingai suplanuotos ir visuomet vyksta sklandžiai.

Dar turime vietų sekančiose ekskursijose:

CHICAGA - NEW YORK SPALIO MĖN. 2 d. —
iš New Yorko $610 + tax, iš Chicagos $710 + tax*
15 dienų kelionė, be sustojimo Europoje

CHICAGA - NEW YORK GRUODŽIO MĖN 21 d. —
iš New Yorko $610 + tax, iš Chicagos $710 + tax*
14 dienų kelionė, Kalėdinė ekskursija

Kas nori praleisti Kalėdas ir Naujus Metus su giminėmis, registruokitės į gruodžio mėnesio ekskursiją.

*Total tour prices are subject to airline agreement and government approval.

Dėl informacijų skambinkite ar rašykite:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60643
TELEFONAS — (312) 238-9787

Jei planuojate bet kur keliauti, pirmiausia matykite mus.

Taip pat paruošiame kvietimus giminėms atvykti į Ameriką. Teikiame informacijas kelionių reikalais į visus pasaulio kraštus. Parūpiname lėktuvų bilietus ir reikalingas vizas.

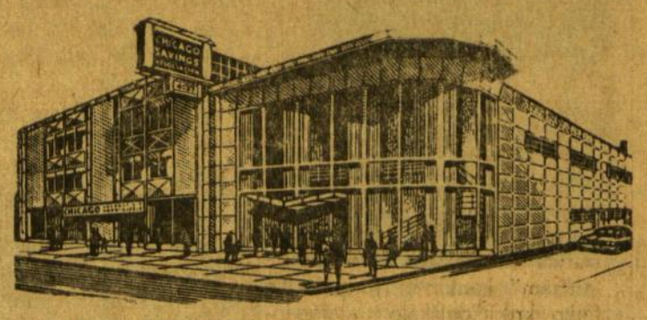

FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION — SAFETY OF YOUR INVESTMENT — INSURED UP TO $20,000

Chicagos Taupymo Bendrovė turi įvairiausių moderniškai įrengtų taupymo skyrių, lengvas privažiavimas, greitas patarnavimas net du kiemai automobiliams pastatyti, saugumo dėžutės ir kitokie parankumai. Chicagos Taupymo Bendrovė yra ne tik lietuvių sostinės, bet ir visų Amerikos lietuvių ir jų organizacijų centras. "The Presidential Room" puiki vieta organizacijų susirinkimams bei mažiems banketams teikiama veltui.

6% PER ANNUM	5¾% PER ANNUM	5% PER ANNUM
ON CERTIFICATES OF $5000.00 OR MORE	ON CERTIFICATES OF $1000.00	ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS
2 Year Maturity	One Year Maturity	

★ AR JŪSŲ NAMAS YRA PER MAŽAS JŪSŲ ŠEIMAI?
★ AR JŪSŲ KROSNIS PASENO?
★ AR VASAROS KARŠČIAMS UŽĖJUS NENORĖTUMĖT KVĖPUOTI GRYNU ŠALTU ORU?
★ CHICAGO TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVĖ duoda pasko las prieinamoms ir patogiomis išlygoms, $500.00 ir daugiau, bet kokiems namų pagerinimams. O gal jums reikalingi pinigai kitiems reikalams? Arba gal norite įsigyti nuosavą namą, jei iki šiol jo neturite ir jums nusibodo mokėti aukštas nuomas?

BET KOKIAIS FINANSINIAIS REIKALAIS KREIPKITĖS Į

Chicago Savings and Loan Assn.

PHILOMENA D. PAKEL, Pres.

6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues 9 to 4 Thurs and Friday 9 to 8 Sat. 9 to 12:30.

NAUJI LEIDINIAI

• *TĖVŲ PASAKOS*. Antroji tintą dvasinę ir fizinę benamių knyga. Iš lietuvių liaudies pasakų lobyno parinko ir skaityti paruošė *Antanas Giedrius*. Iliustravo Birutė Bulotaitė. Išleido JAV LB Švietimo taryba 1972 m. Spaudė "Draugo" spaustuvė. Knyga didelio formato, 160 psl., kietais viršeliais — $4.00, minkštais — $3.00. Gaunama ir "Drauge"

Kas, ypač iš vyresniųjų, nežino mielo mūsų vaikų ir šiaip jaunimėlio literatūros autoriaus Antano Giedriaus. Jo kadaise dar nepriklausomoje Lietuvoje redaguotas vaikų žurnalas "Saulutė" buvo toks šiltai lietuviškas visu šimoniškų apipavidalinimu ir turiniu, kad vargu ar ligi šiol kuris nors kitas, mūsų vaikams skirtas, periodinis leidinys jį bepralenkė.

Antano Giedriaus pasakomis ir aplamai dėmesiu vaikų literatūrai šiandien gardžiuojasi jau bene trijų kartų mažieji skaitytojai, nes tie, kurie A. Giedriaus pasakas "Saulutėje" skaitė mokyklos suole Lietuvoje, šiandien jau to paties Giedriaus pasakas mielai dovanoja savo anūkams. Pačiam rašytojui Antanui Giedriui šiemet kaip tik suėjo 80 metų amžiaus sukaktis. Prasmingiausias autoriaus jubiliejinis pagerbimas ir yra jo naujos knygos išleidimas. Gerai, jog šitai suprato Švietimo taryba, sukakties proga dovanodama skaitytojams naują Giedriaus pasakų knygą.

Leidinyje randamos net 36 pasakos. Autoriaus žodyje apie savąsias pasakas, be kita ko, sakoma:

"Savo vaikams pirmiausia — savosios pasakos, atseit, lietuviukams — lietuviškos pasakos.

O kurios tos pasakos savosios? Tai tos, kurias kūrė ir sekė savoji tauta, arba, pasiskolinusi iš kitų tautų, savaip atpasakojo saviškiams — mažiems ir dideliems. Iš tokių pasakų ir mano lietuvių liaudies pasakų rinkiniai.".

O apie pasakos įtaką ir reikšmę mažajam skaitytojui Antanas Giedrius rašo:

"Pasaka labai brangi mokomoji ir auklėjamoji priemonė šeimoje ir mokykloje. Ji žadina vaiko mąstymą, galvojimą, leidžia pažinti gėrį ir blogį, tikrą ir netikrą gyvenimą, vedžioja po visokias painiavas, tiesius ir suktus kelius, kas gražu ir malonu, kas žmogų suniekina, kas apšviečia ir iškelia. Be pasakos vaikas nejgauna jo amžiui reikalingų dvasinių polėkių, turinčių didelės reikšmės ir tolimesniam — jaunuolio ir suaugusio žmogaus — gyvenimui.".

• *Jonas Mekas, REMINISCENSIJOS*. New York 1972. Tai dar mūsuose lig šiol nematyto, išskirtinai originalaus apipavidalinimo poezijos knyga: horizontalaus formato, odos viršeliu poezijos ir nuotraukų albumas. Didžia dalimi puslapinės nuotraukos yra atmuštos baltame popieriuje, kai tuo tarpu per pus mažesni ir geltonai rudo popieriaus puslapiai skirti poezijos tekstui. Nei kas šį, jau vien savo išradingu apipavidalinimu įdomų, rinkinį išleido, nei kokiu tiražu jis atspausdintas, nei kur įsigyjamas, spaudinyje nepažymėta.

Jonas Mekas čia aštuoniuose rinkinio skyriuose liečia supoetinta dvasinę ir fizinę benamių žmonių buitį sunaikintoje Vakarų Europoje, pokario metais, vietomis savo lyrinį herojų dar nuvesdamas į vėlesnę Ameriką ir Australiją. Reikia pasakyti, jog poetiškai Jono Meko frazei nevienoj vietoj gerai pavyko monotoniško žodžio skambėjime ir tekančio laiko ritme supoetinti visą tą nežinios, vilčių ir nusiminimo kupiną, daugelio mūsų pergyventą ano klajoklišką laikotarpį pokario lageriuose. Nors visa tai rinkinyje liečiama jau iš tam tikros laiko perspektyvos, tačiau į vaizduojamas ano meto klajones poeto sugebėta pažvelgti tų dienų jaunystės akimis.. Todėl ir ši poezija leidinio lapuose yra aptraukta kažkokiu katarsiniu grauduliu, kuris, gal būt, ne vieno yra juntamas, skaitant, sakysim, kad ir žinomąjį Rainer Maria Rilkes "Kornetą". Tai nereiškia, kad Jonui Mekui, "Reminiscencijas" rašant, prieš akis buvo turėtas "Korneto" pirmavaizdis. Tačiau kažkokią dvasinę šių dviejų poezijų giminystę jauti, kai vienur driekiasi nesibaigiantis jojimas ir jojimas, kitur toks pat ėjimas ir ėjimas, abu juos ten ir čia išpinant prasmingu, o kartu ir

Antano Giedriaus "Tėvų pasakų" antrojo tomo viršelis, piešta Birutės Bulotaitės

beprasmiu jaunystės nuotykio grauduliu.

Lėtai mes stūmėmės tą vasarą,
sustodami
kiekvienoje stoty, ir prie kiekvieno
tilto,
eidami pėsčiom, žemyn, per juodas
kalvas,
ir siaurais laukų keliais,
nakvodami ant sudegusių stočių
perony.
anglinių bėgių.

Atsimeni gerai, kaip tąsyk mes,
Hanovery,
gulėjom sudegusioj stoty,
žiūrėdami į šviečiantį birželio dangų,
klausydamies sunkių, pavargusių
kliedėjimų,
geležinkelio kranų, ir miesto
ūžesio —
gailaus ir vargano, pilno neramių
žingsnių,
mirties ir liūdesio —

žiūrėdami į išblyškusią mėnulio
naktį,
išvargusią ir nukankintą, sudegintą,
sulaužytą — dar neseniai išdidžią
Vidurio Europą.

Daug kur Jonas Mekas šias savo "Reminiscensijas" parašė lyg ir ta pačia "Semeniškių idilių" plunksna. Tačiau formos išbaigtume, žodžio branduolio atrinkime ir tikslesnės jo vietos paieškojime eilutėje pirmenybę vis dėlto atiduodame "Semeniškių idilėm". Tikrai reikia pyktelti, kai šitokio originalaus ir puikaus išorinio apipavidalinimo leidinyje užkliūvi už ritminių grublėtumų, net už elementarių rašybos, sintaksės ir stilistinių sakinio neišlyginimo klaidų tekste. O reikėjo tik labai mažos pastangos (kalbininko talkos), ir visa tai būtų žymiai pagerėję. Dabar pabrėžtinai didelis dėmesys leidinio išoriniam apipavidalinimui vietomis gana nesiderina su žodinio teksto atkištinumu.

Tačiau su leidinio iliustracinėmis nuotraukomis išėjo tikras, bet geras, kurjozas: nuotraukos savo technikiniu prastumu tiesiog tobulai derinasi prie pokario metų lagerinio gyvenimo temos, prie anų dienų pilkumos, šiandien jau prarandančios savo kontūrinį aštrumą praeities ūkuose. Jeigu šioje knygoje būtų siekta šiandieninio fotografinio tobulumo keziškų stebuklų, jie būtų visai nesiderinę su anų pokario dienų simboliškai pelenine spalva. Gi tokia paprastų ir kasdieniškų ano meto nuotraukėlių išblukusi pilkuma kaip tik tobulai tinka šio leidinio žodinei ir vaizdinei temos sintezei.

Dailininko Eugenijaus Mindaugo Budrio darbų paroda galerijoj Visby mieste, Gottlando saloje, Švedijoje. Galerija įkurta 12 šimtmečio gotikiniame pastate, primenančiame Visby miesto žydėjimo laikotarpį viduramžiuose. Dail. Eug. M. Budrio darbų paroda vakar atidaryta ir Čiurlionio galerijoje, Chicagoje. Visą ateinančią savaitę ir kitą savaitgalį čikagiečiams ir 'Jūratės ir Kastyčio" operos proga čia atvykusiems svečiams yra gera proga Eug. M. Budrio, Švedijoje gyvenančio mūsų dailininko, parodą aplankyti.

Kitataučiai apie dail. Eugenijų M. Budrį

Švedijoje (Gottlando saloje) gyvenantis lietuvis dailininkas Eug. M. Budrys lig šiol mums buvo gana nedaug pažįstamas. Tačiau dabar čikagiečiams yra proga su juo susipažinti Čiurilonio galerijoj atidarytoj jo darbų parodoje. Daug kur kitataučiai jau ne kartą geriausiuos savo meno žurnaluos į Eug. Budrio kūrybą yra atkreipę išskirtinį dėmesį.Iš daugelio tokių atvejų susipažinimui štai čia bent pora pavyzdžių.

Didžiausias mėnesinis Švedijos meno žurnalas "Konstrevy" jau 1963 metais apie Eug. Budrio tapybą rašė:

"Lietuvis dailininkas Eugenijus Budrys tapo provokuojančiai grubiai, griežtai ir nedailiai tai. Šiuose tamsiai destruktyvių paveikslų nugriautuose formų grobuose jaučiasi stipri jėgos įtampa — jėga, išaugusi iki šiol nematytuose sielvartuose".

O jo individualios parodos Paryžiuje 1967 metais proga katalogo įvade meno kritikas Roger Gauthier šitaip atsiliepia:

"Eugenijus Budrys, prieš paimdamas paletę, dirbo Švedijos miške miškakirčiu. Eug. Budrys yra gilus katalikas, grynai protestantiškoj šaly. Gal todėl ir išsijudino jame ta laukinė masė, kuri buvo jr maestro Rabelais dvasioje. Tai jėga, kuri yra visai priešinga tyram dvasiškumui. Laisva ši jėga, kaip lokys gimtajam miške.

O gal kaip tik šios dvi nesutampančios jėgos vis nešė ir nešė jam sielvartą. Dvi jėgos pasikeičia rolėm, prieštarauja – ir jau liejasi iš teptuko. Štai kodėl ši tapyba yra tokia gaivališka, bet ir medituojanti, apvaldyta."

J. Prunskis

Gintaro studijų laboratorija Palangoje

Palangoje yra įsteigtas gintaro muziejus, turįs 16,000 eksponatų. Kaip skelbia "Dziennik Związkowy", prie to muziejaus įsteigta mokslinių tyrimų laboratorija kuri tiria gintare randamas prieš milijonus metų buvusių gyvių ir augalų liekanas. Tiria ne vien Baltijos gintarą, bet ir atgabenamą iš Rumunijos ir Birmos, be to — toje laboratorijoje atstatomi senovės gintaro apdirbimo įrankiai, panaudojant archeologinėse iškasenose atrandamas dalis ir žymes.

Vakaras su išeivijos poetais

(Atkelta iš 5 pusl.)

pagauni frazę ir eilėraštis pasirašo staiga, tada nebegalvoji apie jokį skaitytoją. Tačiau man žmogaus reikia. Jei žinočiau, kad niekas neskaitys, vargiai ar rašyčiau.

B. Pūkelevičiūtė: Aš esu planuotoja. Aš turiu būtinai turėti planą, kurį išpildysiu. Esu aktorė, turiu ir kitą komunikacijos būdą, o literatūroje komunikacija beveik nesirūpinu.

J. Švabaitė: Poezija — gyvenimas. Man komunikacija čia yra ir turi būti.

K. Keblys: Kaip jaučiatės, jei poezijos mėgėjai Jūsų kūrybos nepagauna?

J. Švabaitė: Jeigu poezija jie tikrai domėsis ir skaitys, turės suprast kiekvieną autentišką poetą, nebent poezija būtų kraštutiniai moderni, tiesiog išėjusi iš ribų.

V. Bogutaitė: Visa bėda, kad mūsų poezija yra daugiau atsilikusi, o ne išėjusi iš ribų.

K. Bradūnas: Būtų poezijos žuvimas, jeigu ji būtų vien tik intelektualinė ar tik jausminė. Abudu tie elementai turi būti eilėrašty išbalansuoti.

...J. Švabaitė skaitė eilėraščius: 1999 metais, Namams ištuštėjus, Requiem klasės draugams.

Daiva Karužaitė paskaitė savo eilėraštį iš antologijos.

V. Bogutaitė, paklausta, kaip savo gyvenime suderina chemiją su poezija, atsakė, kad pasirinkusi kasdieniniam darbui lengviau išmokstamą chemiją; poezijai reikia kur kas sunkesnės pastangos. Ji iš antologijos paskaitė savo eilėraštį "Sūnus ir kaulas".

K. Bradūnas pateikė pluoštą savo naujų eilėraščių tema, su kuria dabar galinėjasi — žodžio ir poeto santykis.

Šatrijos meno dr-jos pirm. A. Grincevičienė padėkojo knygos kūrėjams ir leidėjams. Pokalbio vedėją apdovanojo lietuviška juosta ir visus pakvietė pasivaišinti.

Gana gausiai susirinkusi publika sekė literatūrinį pokalbį su dėmesiu, džiaugdamasi tokiu artimu bendravimu su mūsų poezijos gyvaisiais kūrėjais.

J. Prunskis

MILIJONAI KULTŪRINIAMS REIKALAMS

Fordo fondas 1971m. kultūros reikalams paskirstė 225 mil. dol. Net ir JAV Katalikų universitetui Washingtone buvo paskirta 345,000 dol. civilinių teisių studijoms finansuoti.

PARAMA MOKSLININKAMS IR MENININKAMS

Gugenheimo fondas paskyrė 3,819,000 dolerių paramos 372 mokslininkams ir menininkams. Šie buvo parinkti iš 2,506 prašiusių.

VISKAS ENCYCLOPEDIA LITUANICA'I

Leidžiant LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJĄ buvo įmanoma šiaip taip verstis vien iš prenumeratos mokesčio: vieno išleisto tomo prenumerata įgalindavo leisti sekantį tomą. Su ENCYCLOPEDIA LITUANICA yra kitaip. Nors ir buvo dėta labai daug pastangų, bet toli gražu nesusidarė tiek prenumeratų, kad būtų užtikrintos bent patios kukliausios sąlygos jos leidimui. Jau I-jį tomą išleidus, aiškėjo, kad vargu ar įsigyvens LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS praktika. Tačiau dirbame toliau ieškodami išeities. Štai, to tikslo — prenumeratų padaugėjimo — siekdami, pereitą kovo mėn. kreipėmės į ENCYKLOPEDIA LITUANICA prenumeratorius prašydami, kad kiekvienas surastų bnt vieną naują ENCYCLOPEDIA LITUANICA prenumeratorių. Deja, atsiliepimas buvo nejtikėtinai mažas.

Vis dėlto vilties prarasti nenorime. Dar kartą bandome belstis į visų lietuvių duris tikėdamiesi, kad gali kiti LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS leidėjai leidiniai pagelbės toliau leisti ENCYCLOPEDIA LITUANICA.

Štai, sandėlyje dar turime įvairių LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS leidinių, kuriuos norime parduoti už anksčiausia pasiūlyta kainą. Skelbiame išpardavimą, kuris tęsis nuo š. m. gegužės 1 iki birželio 30 d.

Po birželio 30 d. atsakysime į gautus pasiūlymus.

1. LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA, 36 tomai, kaina $299.00, siūlau $.....
2. VINCO KRĖVĖS RAŠTAI, 6 tomai..... kaina $25.00, siūlau $.....
3. B. Kviklys, MŪSŲ LIETUVA, 4 tomai. kaina $42.00, siūlau $.....
4. K. Jurgėla, LIETUVOS SUKILIMAS 1862—64 METAIS, 720 psl. ..... kaina $10.00, siūlau $.....
5. A. Kučas, AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJA 560 psl. ..... kaina $7.00, siūlau $.....
6. B. Raila, DIALOGAS SU LIETUVIAIS 560 psl. ..... kaina $7.00, siūlau $.....

O vienuolika kitų leidinių: P. Andriušio rašty I t., J. Balio — Lietuvių dainos Amerikoje, J. Šešplaukio — Nemarioji žemė, L. Dambriūno — Lietuvių kalbos veiksmažodžių aspektai, St. Santvaro — Atidari langai ir Aukos taurė, A. Vaičiulaičio — Gluosnių daina, A. Rukšėtos versta Enėjidė, V. Šlaito—Eilėraščiai, A. Kutkaus—Dainininko dalia, Lietuvos žemėlapis—kaina $38.00, siūlau $.....

Vardas Pavardė .....

Adresas .....

Šia atkarpą prašome išsikirpti ir, pasirinkus norimą leidinį bei pažymėjus siūlomą kainą, atsiųsti leidyklai: LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA, 395 W. Broadway, P. O. Box 95, So. Boston, Mass. 02127.

Pinigų iš anksto siųsti nereikia.

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki $20,000.00

Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4470

5% All accounts compounded daily — Passook Savings paid quarterly

6% 2 Years Savings Certificates (Minimum $5,000)

OLYMPIA ROYAL GRUNDIG ZENITH
SPARTA
J. L. Giedraitis
10 Barry Drive
E. Northport, N.Y. 11731
Tel. (516) 757 0055
Chicago 476 7399 vakare

RAŠOMOS VISOMIS KALBOMIS! IR ELEKTRINĖS, RADIO, TV IR BIZNIO MAŠINĖLĖS, PIGIAI IR GREITAI.

NAMŲ TAISYMO DARBAI
Staliaus, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuvis — labai prieinama kaina.
SKAMBINTI RE 7-9615

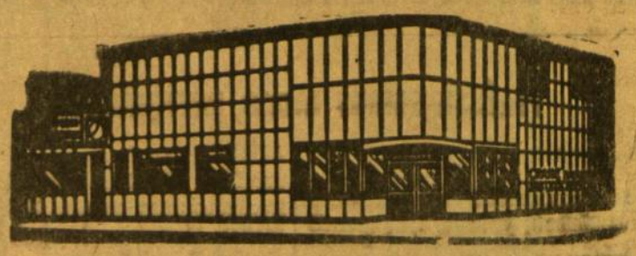

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE
6% INSURED 5%
Mokamas už dvejų Metų Certificatų sąskaitas Minimum $5,000.00
Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. .... 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD ir PENKTAD. .... 9 v. r. iki 5 v. v.
ŠEŠTAD 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
IR MĖGĖJAMS
Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.
REIKMENYS FOTOGRAFAMS
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PRospect 6-8998

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers
Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 So., Oakley Ave., Chicago
Tel. VIrginia 7-7258 - 59

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines
Checkwriters
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

Akademinės prošvaistės

(Atkelta iš 8 psl.)

įvedamas skyrius angl. kalba "The Baltic Youth," kuri stengsimės palaikyti ryšius su pabaltiečių jaunimu.

Dirbome ir dirbsime, kad LJIC pasiliktų visam laikui. Norime, kad žurnalas išliktų ir būtų *viso* jaunimo informacinis žurnalas. Dabar, kaip reikalai stovi, žurnalo ir Centro likimas neaiškus. Trūksta lėšų platesniems užsimojimams. Čia turėtų ateiti į pagalbą lietuviškoji visuomenė.

— *Kaip gali pats jaunimas prie darbo prisidėti?*

— Mums reikia: 1) straipsnių apie mūsų jaunimo problemas, pageidavimus, minčių ir įspūdžius. Laukiame straipsnių įvairiomis temomis — politika, kultūra, mokslas, filosofija ir t. t. 2) reikia adresų bei sąrašų visų ideologinių, kultūrinių ar sporto organizacijų, 3) žinių apie atskirų individų pasiekimus, pasižymėjimus ir t. t. Norime žinoti, ką pavieniai lietuviai pasiekė mokslo, kultūros ar darbo srityse, 4) pranešimų apie lietuvių jaunimo veiklą — suvažiavimus, šokius, stovyklas... 5) nuotraukų — norime matyti lietuvišką jaunimą veikloje ir pažįstamų draugų veidus.

★

Didelis AČIŪ Gintarui Karosui. Linkime jam ir visai Lietuvių jaunimo informacijos Centro valdybai daug laimės ir sėkmės. Visuomenę skatiname daugiau šį jaunimo užsimojimą remti, ne vien tik žodžiais, bet ir lėšomis.

"Akad. Prošvaisčių" redakcija

— — —

Lietuvių Jaunimo Informacijos centras
P. O. Box 8992
Boston, Mass. 02114

Kultūros žurnalas "Aidai" apie jaunimo kongresą ir nieko neskaitantį jaunimą

Šių metų "Aidų" žurnalo 1-2 numeryje redakcija, apžvelgdama visą praėjusių 1971 metų čionykštę lietuviškąją veiklą, vietomis užsimena ir jaunimą bei studentus liečiančius reikalus. Štai čia pora ištraukėlių. Turint galvoj jaunimo kongresą, rašoma:

"Suorganizuotos komisijos jam pravesti. Nėra abejonės, kad viskas ir bus sklandžiai pravesta. Bet nieko nebus laimėta, jei tik tuo pravedimu ir baigsis. Rūpestingai planuojamas techninis kongreso parengimas. Bet visai nekreipiamas dėmesys į paties jaunimo šiam kongresui pasirengimą. Gal jau ir per vėlu, tad tik susierzinama, kai tas reikalas primenamas".

O apie lituanistinio švietimo pratęsimą ir lietuviškąją knygą jaunime šitaip sakoma:

"Jau ne kartą šioje apžvalgoje kėlėme, kad lietuviškasis jaunosios kartos auklėjimas neturi baigtis tik vaiko metais (šeštadienio mokykla), kad reikia atitinkamomis formomis jį pratęsti ir studentiniais metais. Deja, šia linkme beveik nieko nedaroma...

"Pagrindinis lietuviškojo auklėjimosi šaltinis, išėjus iš lituanistinių šeštadienio mokyklų, yra lietuviška skaityba (ir knygos, ir žurnalai). Bet kiek gi tuo rūpinamasi? Pernai teko spaudoj pastebėti, kad tik Pr. Razmino vadovaujama Chicagos Marquette Parko lituanistinė mokykla buvo surengusi lietuviškų knygų skaitybos varžybas, davusias gerų rezultatų. Kiek kitų mokyklų rūpinasi ne tik rašto pramokyti, bet ir įdiegti knygos pamėgimą? Nėra šviesaus žmogaus be knygų. Nebus ir šviesaus lietuvio be lietuviškos knygos.

"Neginčijamai teisingas būsimojo jaunimo kongreso šūkis, kad jaunimas yra mūsų ateitis. Tik reikia pridurti (ar bent atsiminti), kad ateitis nelygi ateičiai, nors ir tik jaunimas ją kurs. Šokančio jaunimo turime, bet reikia ir skaitančio jaunimo."

MIRĖ PIRMAUJANTIS PRANCŪZŲ ŽURNALISTAS

Pierre Lazareff, pirmaujantis prancūzų žurnalistas, balandžio 21 d. mirė Neuillysur—Seine mieste, Prancūzijoje, sulaukęs 65 m. amžiaus. Mirties priežastis — plaučių vėžys. Jis buvo leidėjas ir redaktorius didžiausio Prancūzijos laikraščio — "France — Soir".

PETE'S AUTO REPAIR
Taisau MOTORUS, STABDŽIUS, Transmisijas Starterius, Alternatorius, Motor Tune-up. Ir kitus pataisymus. PETRAS PIŠNYS, sav., 6211 - 15 South Damen Avenue — TEL. 737 - 3988.

GĖLĖS
Vestuvėms, banketams, laidotuvėms ir kitokioms progoms
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

Lietuviai fotografai, susirinkę dr. Budrių bute aptarti II PLJK ruošiamos foto parodos. Pirmoje eilėje — Algirdas Grigaitis, Mykolas Budrys (iš Chicago Tribune), Kastytis Izokaitis, dr. Stasys Budrys. Antroje eilėje — žurnalistas K. Petrauskas, Jurgis Kasakaitis, Algimantas Kezys, S. J., Danguolė Variakojytė, dr. Milda Budrienė, viešnia Marija Ambrozaitienė ir Jonas Dovydėnas. Lietuvių foto arch., nuotr. K. Ambrozaičio

Foto paroda Jaunimo kongreso proga Chicagoje

Ruošiamojoje foto parodoje kviečiami dalyvauti ne tik Chicagoje gyvenį lietuviai fotografai, bet ir iš kitur. Parodos tikslas yra suburti lietuvius fotografus išeivijoje, jaunus ir ne taip jaunus, į vieną išsamią parodą, kurioje išryškėtų dabartinis mūsų foto meno pajėgumas. Premijos už geriausius darbus bus skiriamos tik jaunesniesiems amžiumi fotografams, bet parodoje kviečiami dalyvauti visi, ne tik mėgėjai, bet ir profesionalai. II PLKJ foto paroda vyks birželio 24 d. — liepos 4 d. Jaunimo centre, Chicagoje. Registruotis reikia iki gegužės 21 d. PLKJ būstinės adresu — 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636. Šiuo adresu galima gauti ir smulkesnes informacijas, bei registracijos lapelius.

Rašytojas Kubos kalėjime

Frank McDonald, rinkdamas medžiagą knygai apie Kubą, pereitą vasarą nuvyko į tą kraštą. Jis buvo žinomas kaip Castro gerbėjas. Keletą mėnesių važinėjęs po Kubą, jis gruodžio mėnesį jau baigė savo uždavinį ir ruošėsi grįžti į JAV. Pakeliui į Havanos aerodromą tas 30 m. rašytojas buvo areštuotas ir uždarytas į kalėjimą. Pateko į kamerą, kur tebuvo kieta medžio lova, šalto vandens ir skylė grindyse gamtos reikalams. Neduodami jokių knygų ir neleisdami išeiti į kiemą, taip jį išlaikė septynias savaites, išvesdami tik tardymams ir versdami prisipažinti, kad jis šnipas. Jei neprisipažins, grasino 30 metų kalėjimo bausme. Tik po 7 savaičių perkėlė jį į žmoniškesnę kamerą. Išlaikę 85 dienas — išleido, bet konfiskavo visus jo užrašus. McDonald kalėjime neteko 30 svarų. Nors McDonald dabar ir neturi pagiežos Kubai, bet jis įsitikino, kad Castro režimas nesivaržo pažeisti žmogaus laisvės ir persekioti net nekaltus.

MES TEBEMOKAM
6% už 2 Metų Certifikatus
(Minimum $5,000)
5¾% už 1 METŲ CERTIFIKATUS (Minimum $1,000)
SAINT ANTHONY SAVINGS
1447 So. 49th Court
Cicero, Ill. 60650
TEL. — 656-6330
Joseph F. Gribauskas, Executive Secretary
Open Mon. 9-8; Tues. Thurs. Fri. 9-5; Sat. 9-1, Closed Wed.

HIGH RATES
5% Per Annum Passbook Accounts
PAID QUARTERLY —AT— BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASS'N
HIGHEST RESERVES
6% Per Annum $5000 or more Certificates 2 year min.
INSURED
4071 Archer Avenue
Chicago, Ill. 60632
TEL. — LA 3 - 8248
(West of California Avenue)
5¾% Per Annum $1000 or more Certificates 1 year min.
5½% Per Annum Investment Bonus Certificates

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
— TEVAS IR SŪNUS —
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOwnhall 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktoriai
Trys Moderniškos Koplyčios
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefoias — YArds 7-1741-2

60
DRAUGO
SUKAKTUVINIS BANKETAS
(Su programa ir šokiais)
SEKMADIENĮ, GEGUŽĖS 28 D.
MARTINIQUE RESTORANE
2500 West 94th Place Evergreen Park
Viena kaina (banketui, programai ir šokiams) $12.50 asmeniui

DRAUGAS minės 60-ties metų sukaktį nuo to laiko, kai yra persikėlęs iš Wilkes Barre, Pa. į Chicagą. Prisiminsime ir tuos, kurie lietuviškai spaudai atidavė savo gyvenimo dalį.

Programą išpildys "Žibuoklių" sekstetas iš New Jersey, vadovas ir solistas — Liudas Stukas. Spaudos valsas bus grojamas Ąžuolo Stelmoko orkestro.

Kokteiliai 5 - 6 val. vak.; vakarienė 6 val. vak.; šokiai nuo 8 val. vak.

Kviečiame Jus ir Jūsų organizacijų atstovus dalyvauti šiame minėjime ir pabuvoti vieną vakarą su spaudos žmonėmis DRAUGO SUKAKTUVINIAME BANKETE.

ADMINISTRACIJA
—ir—
REDAKCIJA

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNŪS
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1218
11028 Southwest Highway, Palos Hills Ill. Tel. 974-4410
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003
LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS
649 East 162nd Street South Holland
10821 South Michigan Avenue, Chicago
TEL. — CO 4-2228

DEŠIMTMETIS LITHUANIAN FOUNDATION 10TH ANNIVERSARY LF 1972
LF išleido dviejų spalvų (raudona ir tamsiai žalia) lipinukus. Kaina — $1.00 už keturius lapus (144 lipinukai).
Kas norėtų jų įsigyti sau ar platinimui — kreiptis į LF būstinę: 2422 W. Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629, tel. (321) 925-6897.

Kas tik turi gerą skonį,
viską perka pas Lieponį.
LIEPONIS
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER INC.
Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9:00 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9:00 iki 6:00 val. vak. Sekmad. atdara nuo 12 v. iki 5 v. popiet.

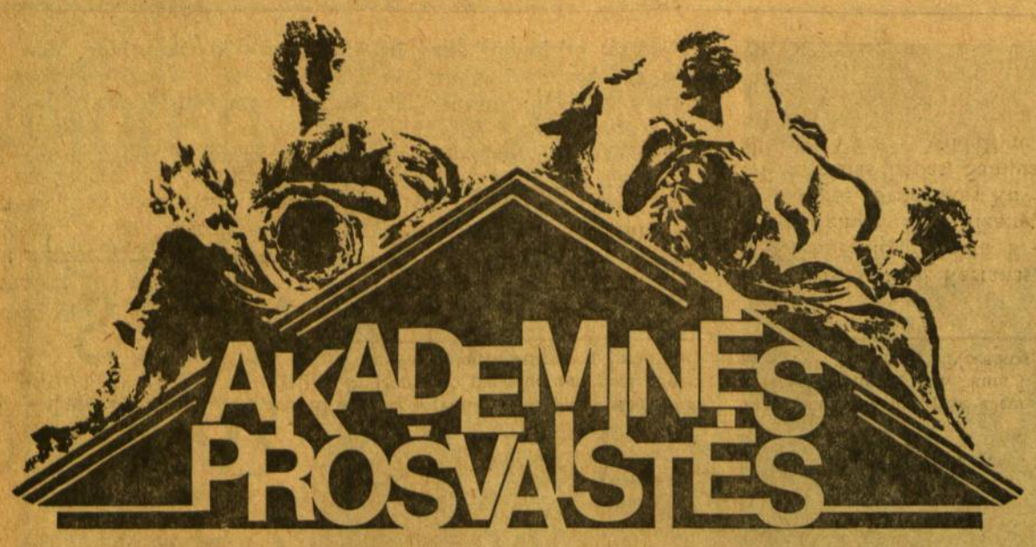

REDAGUOJA JŪRATĖ JASAITYTĖ, 6922 S. OAKLEY AVE., CHICAGO, ILLINOIS 60636

ILLINOIS UNIVERSITETE ĮVEDAMA LIETUVIŲ KALBA

Illinois universitete, vadinamam Circle Chicagos padaliny, nuo rudens bus įvestas lietuvių kalbos kursas. Tuo reikalu balandžio 20 d. buvo pasirašyta sutartis tarp šio universiteto humanitarinio fakulteto vadovų ir tarp Lietuvių bendruomenės bei Lietuvių fondo atstovų. Universitetui atstovavo Liberal Arts dekanas D. Doner ir jo pavaduotojas prof. R.Hess, o minėtoms lietuvių organizacijoms: dr. K. Ambrozaitis, dr. J. Valaitis, J. Kavaliūnas ir L. Raslavičius.

Abudu tie fakulteto vadovai parodė daug malonaus prielankumo lietuviams. Prof. Dean B. Doner, dekanas, dar jaunas, gimęs 1923 m. So. Dakotoje. Studijas išėjęs So. Dakotos, Washingtono, Harvardo ir Iowos universitetuose bei dėstęs įvairiuose JAV ir net Europos universitetuose. Eilės mokslinių darbų autorius Prof. Robert L. Hess, 40 m., dekano pavaduotojas, studijas išėjęs Yale ir Romos universitetuose, dėstęs Carnegie institute, Bostono ir Northwestern universitetuose, daugelio studijų autorius.

Sutartį pasirašant, buvo maloni proga juos paklausinėti:

— Kokiu būdu ryžotės įvesti lietuvių kalbos kursą į savo universitetą?

— Mus užinteresavo lietuvių visuomenės atstovai. Tiesiog užaliarmavo. Jie buvo judintojai.

— Kiek lietuvių lanko Illinois universiteto Circle dalinį?

— Daugiau kaip 400. Svarstant apie lietuvių kalbos įvedimą, talkinant lietuviams studentams buvo iš bendro studentų sąrašo išrašytos lietuviškai skambančios pavardės. Jų susidarė 468. Kai kurie galėjo būti ir latvių ar net graikų kilmės, bet visiems buvo išsiuntinėta anketa. Atsiliepė 135. Iš jų net 120 pasižadėjo klausyti lietuvių kalbos kursą. Mes Liberal Arts padaliny turime lietuvę sekretorę administraciniams reikalams — Ireną Baleišienę, kuri daug padėjo. (Ji yra baigusi psichologijos studijas ir dirba jau 4-ti metai). Tarp kitų lietuvių profesorių šiame universiteto padaliny suminėtini Jonynaitė-Juškienė ir Danutė Schneider.

— Kiek yra vilčių, kad įvedus lietuvių kalbos kursą jis išliks pastoviai?

— Viltys labai geros. Viskas pareina nuo studentų tuo reikalu susidomėjimo, o jų dėmesys lietuvių kalbai, atrodo, gana gyvas. Esame nusistatę turėti pradinį lietuvių kalbos kursą, vidurinį ir pažengusių studentų. Dabar kiekvienam kursui jau yra maždaug po 30 kandidatų. Jeigu turėsime kasmet bent po 25, nebus sunkumų tęsti. Lietuvių atstovai pasižadėjo pirmais metais sumokėti pusę išlaidų, antrais metais ketvirtadalį, o toliau jau pats universitetas apmokės atlyginimą dėstytojai ir kitas išlaidas.

— Ką esate pakvietę dėstyti?

— Dr. Janiną Kanaukaitę-Reklaitienę. Ji yra Lojolos universitete gavusi bakalaureato laipsnį, Berkeley universitete magistro, o Stanfordo univ. daktarės laipsnį. Jos disertacija surišta su lietuvių kalba. Ji lingvistė. Užangažuota assistant profesorės titulu. (Ji gyvena Lafayette. Vyras — chemijos daktaras, dėsto Purdue universitete cheminę matematiką. Nuo rudens persikels į kurią nors vietą tarp Chicagos ir Purdue, kad abiems būtų patogiau važinėti).

— Kas bus dėstoma pažengusiųjų kurse?

— Rudenį —lietuvių kalbos istorija, žiemą ir pavasarį — lietuvių literatūra. Lietuvių kalbos kursą galės klausyti ir studijuojantieji indoeuropiečių lingvistiką, germanistiką, slavų kalbas, lotynų bei graikų kalbas. Lietuvių kalba yra konservatyviausia ir seniausia iš visų gyvųjų indoeuropiečių kalbų ir ji yra svarbi lingvistinėms studijoms.

— Ar universiteto bibliotekoje turite lietuviškų leidinių?

— Turime, bet ne tiek daug. Viena iš mūsų naujų leidinių pirkimo skyriaus tarnautojų yra lietuvaitė Vida Bičiūnaitė. Ji mums padės lituanistinį skyrių mūsų bibliotekoje išplėsti.

— Atrodo, kad universitetas plečia svetimų kalbų studijas?

— Teisingai. Iki šiol didžiausią grupę sudaro studiozai lenkai — jų apie 100. Atidarysim ukrainiečių kalbos kursą, to prašo ukrainiečiai. Kinams studentams pageidaujant, įvedėm jų kalbos kursą. Lanko apie 25. Afrikiečių kilmės studentams norint, įvedėme svahili kalbą.

— Ar lietuviai studentai galės siekti ir mokslo laipsnio iš lituanistikos?

— Dabar įvedamas pagrindinis kursas, padėsiąs gauti bakalaureato diplomą. Ateity galima tikėtis magistro lingvistikoj, o, palankioms sąlygoms esant, gal kada ateityje gali išsivystyti ir iki doktorato kurso.

— Kokį jums įspūdį daro lietuviai studentai?

— Klasėje sunku išskirti kas kurios kilmės, bet iškilus lietuvių kalbos klausimui, lietuviai studentai labai uoliai kooperavo. Apskritai, mes didžiuojamės savo studentais.

*

Pasibaigus pasikalbėjimui ir sutarties pasirašymo iškilmėms, LB Švietimo tarybos pirm. J. Kavaliūnas išreiškė padėką prof. Doner ir prof. Hess už lietuvių kalbos įvedimą ,reikšdamas viltis, kad šis kursas pasitarnaus lietuviams studentams ir bus naudingas universitetui, o lietuviškoji visuomenė jį rems.

Prof. Doner, fakulteto dekanas, pareiškė, kad universitetas jaučia pareigą ir privilegiją patarnauti piliečiams. Jis kalbėjo: "Džiaugiamės dėmesiu lietuvių kalbos studijoms ir tikimės, kad jos augs, plėsis ir tęsis daugelį metų". Panašias mintis reiškė ir prof. Hess.

Liet. fondo vardu dr. J. Valaitis pakartotinai pažadėjo paramą, o L. Raslavičius Lietuvių bendruomenės vardu kvietė profesorius susidomėti Chicagos lietuvių kultūriniu veikimu, atsilankant į lietuvių operą, dainų ir šokių šventes. Dekanas pareiškė, kad, pakvietimus gavę, jie tai padarys.

J. Pr.

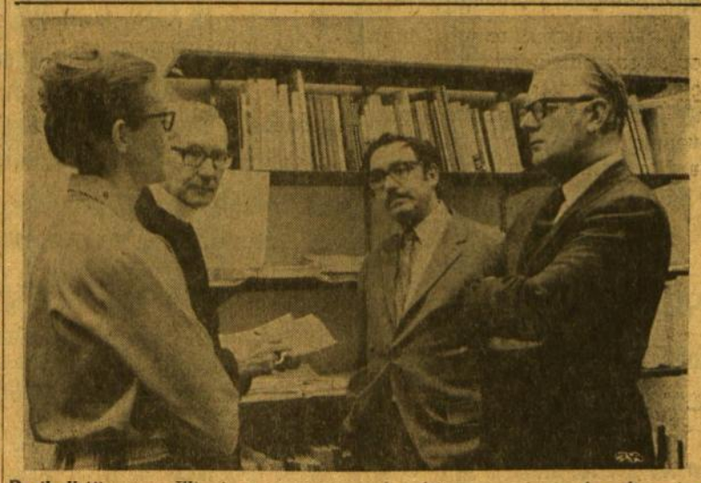

Pasikalbėjimas su Illinois universiteto vadovybės atstovais, įvedant lietuvių kalbos kursą. Iš dešinės: Liberal Arts and Sciences dekanas prof Dean B. Doner, jo pavaduotojas prof. Robert L. Hess, Draugo red. kun. J. Prunskis, dekano sekretorė Irena Baleišienė. Nuotr. V. Noreikos

Jie atstovaus Vidurio Vakarų lietuviškajam jaunimui

JAV Lietuvių Bendruomenės Vidurio Vakarų apygardoje į II Pasaulio lietuvio jaunimo kongresą išrinkti šie atstovai: Vida Aleksandriūnaitė, Danguolė Antanelytė, Alberta Astraitė, Gintaras Aukštuolis, Paulius Bičiūnas, Jurgis Bradūnas, Daina Danilevičiūtė, Kristina Griniūtė, Dalia Grybinaitė, Lydija Jadviršytė, Jūratė Jasaitytė, Dr. Kastytis A. Jucas, Šarūnas Kartanas, Rima Kažemėkaitytė, Jolita Kisieliūtė, Virginija Kružikaitė, Saulius Kuprys, Benediktas Kuślikis, Raimundas Lapas, Saulius Mikaliukas, Aušra Mildažiūtė, Antanas Milišauskas, Laima Nainytė, Rūta Nainytė, Vytautas Paukštys, Margarita Petrikaitė, Antanas Razma, Jr., Linas Rimkus, Danguolė Stončiūtė, Pijus Stončius, Valdemaras Šadauskas, Rimvydas Tamašauskas, Edis Umbrasas, Aldona Zailskaitė.

ŽURNALISTŲ KURSAI

Ne kartą spaudoje bei paskirų žmonių pasisakymuose tenka pastebėti susijaudinimą lietuviškosios išeivijos ateitimi. Toks susijaudinimas pastebimas visose srityse: lingvistikoje, pedagogikoje, mene, beletristikoje, organizacijose ir, ypatingai, žurnalistikoje. Veikia lituanistinės mokyklos, Pedagoginio lituanistikos instituto absolventų eilės didėja, ruošiamos mokytojų studijų savaitės, jaunųjų menininkų tapyba išstatoma, knygos išleidžiamos, o jaunųjų žurnalistų eilės vos suskaičiuojamos ant vienos rankos pirštų.

Žurnalistų eiles padidinti ir lietuviškųjų laikraščių ateitį keletai dešimčių metų užtikrinti Lietuvių žurnalistų sąjungos Centro valdyba ruošia žurnalistų paruošiamuosius kursus. Šių kursų programa jau pradėta.

1972 m. balandžio mėn. 6 d., 7:30 val. vak., Jaunimo centran, Chicagoje, subruzdėjo būsimieji žurnalistai —studentai. Tėv. Vaišnys, Lietuvių žurnalistų sąjungos centro valdybos pirmininkas ,pasveikino susirinkusius, pristatė kitus Centro valdybos narius, išdalino užpildymui baltąsias registracijos korteles ir pristatė kun. J. Prunskį, dienraščio "Draugas" redaktorių, pirmajai kursų paskaitai. Paskaitos tema: "Kaip gera ir malonu būti žurnalistu".

Kun. J. Prunskis, kuris jau ilgą eilę metų plunksna brauko popieriaus lapus, papasakojo visą eilę asmeninių nuotykių, kurie be žurnalisto titulo nebūtų išsivystę. Ypatingai įdomiai apibrėžė susitikimą su Chruščiovu ir kaip tas susitikimas palengvino savo motinos atsiėmimą iš pavergtos Lietuvos. Iš paskaitoje perteiktų minčių, susidarė tokia išvada: žurnalisto gyvenimas yra ne vien tik geras ir malonus, bet pilnas tokių įdomybių, kad žmogus tikrai daug ką prarastų, neturėdamas žurnalisto titulo.

Tai buvo pirmoji, bet toli gražu ne paskutinė kursų paskaita. Sekančią savaitę A. Pužauskas, Naujienų dienraščio redakcijos narys, apibrėžė žinutės rašymą, paįvairindamas savo paskaitą įvairių įvairiausiais anekdotais. Alg. Titus Antanaitis paaiškino gan įdomiai ir vaizdžia lietuvių kalba apie literatūros kritiką.

Žurnalistų kursai vyksta kas savaitę, ketvirtadieniais, 7:30 val. vak. Jaunimo centre, Chicagoje. Norintys užsirašyti, ateikite, pasiklausykite paskaitų ir Jums prasivers rašalo ir popieriaus įdomus pasaulis.

J. J.

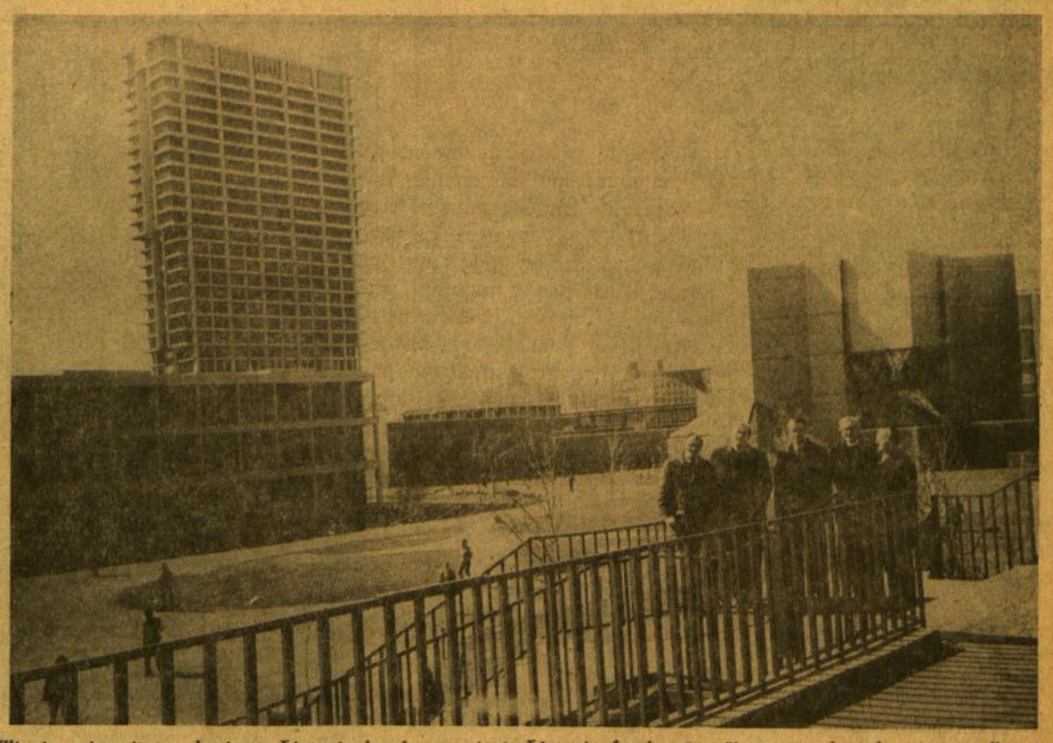

Illino's universitetas, kuriame Lietuvių bendruomenės ir Lietuvių fondo rūpesčiu nuo rudens bus įvestas lietuvių kalbos kursas. Prieky stovi lietuviai, dalyvavę sutar ties pasirašyme su universitetu. Iš kairės: dr. J. Valaitis, L. Raslavičius, J. Kavaliūnas, kun. J. Prunskis ir dr. K. Ambrozaitis. Nuotr. V. Noreikos

PASIKALBĖJIMAS SU GINTARU KAROSU, LIETUVIŲ JAUNIMO INFORMACIJOS CENTRO STEIGĖJU

— Kas paskatino Jus įsteigti Lietuvių jaunimo informacijos centrą (LJIC)?

— Mintis Centrą steigti vystėsi eilę metų. Vis jutau didelę spragą jaunimo veikloj, komunikacijoj. Domėjaus jaunimo veikla, mėgdavau keliauti, dalyvauti stovyklose, suvažiavimuose ir pan. Tačiau daug kartų pats nežinodavau, kas ir kur vyksta. Dažnai sužinodavau tik jau apie praėjusius įvykius. O kur kreiptis, kieno klausti, kas turėtų teikti informacijas?. Nors ir priklausiau vienai jaunimo beveik nėra. Todėl manasis optimizmas slinkdavo pesimizmo link.

Pradėjęs darbą respublikonų partijoj, stebėjau, kaip vyresnieji partijos organai palaiko ryšį su visais savo nariais, kaip jie išvysto savo veiklą ir partijos padalinių veiklą. Mačiau, kaip ir ką greita komunikacijos sistema gali įvykdyti. Nutariau pamėginti įsteigti panašų lietuvių jaunimo komunikacijos centrą.

Iš minčių man tada pradėjo susidėlioti ir visi kiti planai,

Gintaras Karosas, Lietuvių jaunimo informacinio centro steigėjas. Gintaras dirba "research analyst" Department of Administration and Finance. Yra veiklus eilėje lietuviškų organizacijų ir respublikonų partijoje.

nimo organizacijai, bet man buvo žinoma tik tos organizacijos veikla. Ką darė kiti vienetai — galas žinojo. Spaudą pervertęs, taipgi neradau, ko ieškojau. Toks žinių trūkumas apie lietuviškojo jaunimo veiklą ne kartą vertė galvoti, kad veikiančio darbai, adresų rinkimai, IBM sistemos įvedimas, kol pagaliau, po dvejų metų darbo, pasirodė pirmas Lietuvių Jaunimo Informacijos Centro Biuletenis.

— Ar pramatyti tikslai Centrą steigiant ir dabar vykdomi?

— LJIC tikslai ir darbai yra vykdomi pagal mūsų finansines galimybes. Turiu prisipažinti, kad dėl įvairių finansinių kliūčių jau teko vieną iš mūsų projektų sustabdyti. Tai yra lietuvių "Computer Dating" sistema, kuri 80% baigta. Sistemai užbaigti trūksta $500, kurių, deja, niekur netenka sugraibstyti, o jaunimo susidomėjimas šia sistema matyti iš gaunamų laiškų. Mano nuomone, tokių naujų metodų ar projektų išeivijos jaunimui labai reikia. Ypatingai kai daug kas nusiskundžia mišriomis vedybomis, neradimu tinkamų tam asmenų savo tautybės rėmuose. Lėšos gal ir būtų atsiradę, jei projektas būtų pavadintas "Lietuvybės ir lietuvių kultūros išlaikymo sistema". Tačiau kalba apie socialinius, gyvenimiškus reikalus randa mažai atgarsio vyresniųjų lietuvių tarpe.

Kiti sunkumai, kurie mūsų veiklą labai stabdo: mūsų tiražas jau artėja prie 6,000, išlaidos vienam numeriui siekia $1,000. Centrą steigiant, buvo planuojama žurnalą - biuletenį išleisti kas mėnesį. Išėjo jis kas du, o dabar vargu ar tris per metus galėsime išleisti. 1969-71 metais išlaidų buvo $3555.

Nuo pat pradžių "Lietuvių Jaunimas" buvo siuntinėjamas nemokamai. Siuntinėjame tiem, kurie užsiregistruoja centre arba kurių pavardes gavome per jaunimo organizacijas. Siuntinėjome nemokamai todėl, kad norėjome pritraukti visą jaunimą, norėjom duoti tai, ko seniai jaunimas reikalavo ir niekad negavo. Dabar teks prašyti $2.00 prenumeratos metams.

— Kas prisideda prie Lietuvių Jaunimo Informacijos Centro darbo

— Pradėjau darbą vienas, laikui bėgant, įsijungė ir kiti. Dabartinę Centro valdybą ir žurnalo redakciją sudaro: Dangerutis Aukštikalnis, Dalia Bielkevičiūtė, Dovilė Eivaitė, Raminta Kalėdaitė, Ramūnas Kondratas, Jurgis Lendraitis Dalia Nasvytytė, Živilė Pauliukonytė, Dr. Viktoras Stankus, Vaiva Vėbraitė, Marius Žiaugra ir aš pats.

— Kiek jaunimo pasiekia Centro leidiniai?

— Kaip minėjau, "Lietuvių Jaunimas" žurnalo tiražas yra arti 6,000! JAV išsiuntinėjame daugiau kaip 3400, Kanadai daugiau 1000, Europai — 600, Australijai — 400, Pietų Amerikai per 500. Kiek jaunimo iš tikro jį skaito, sunku pasakyti. Optimistiškai žiūrint, gal net 8000 ar 9000.

— Kokie yra Centro ateities planai?

— Stengsimės, kiek galėdami, ištesėti užsibrėžtame darbe.

Žinoma, tam reikalingas užnugaris. Mėginsime suderinti žurnalą su dabartine jaunimo galvosena, su dabarties sąlygom. Sekantis žurnalo numeris, kuris netrukus išeis, bus spausdinamas 50% lietuvių kalba, 40% angliškai ir 5% vokiškai bei 5% išpaniškai. Taip pat bus

(Nukelta į 7 pusl.)

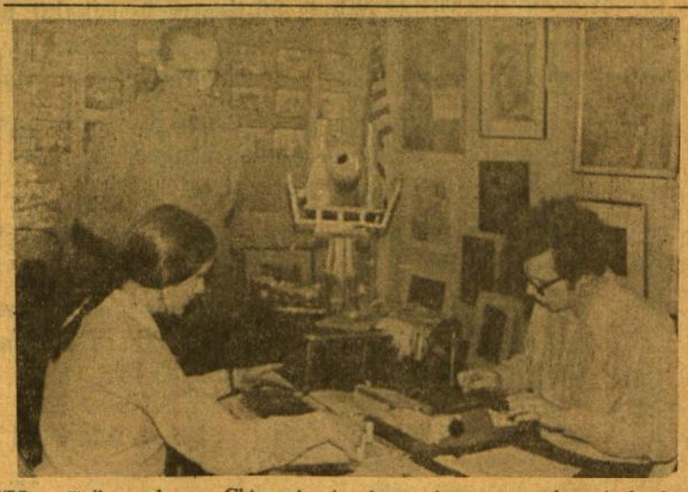

"Margučio" patalpose, Chicagoje, jaunimas visuomet randa prieglaudą, kai reikalinga suorganizuoti demonstracijas ar telegramų siuntimą. Šį kartą čia sparčiai dirba N. Sparkytė ir A. Jasaitis. Greta stovi P. Petrutis, "Margučio" radijo vedėjas. Nuotr. A. Gulbinsko